XIX. évfolyam
11. szám
LUNGO DROM
ROMALAP
2011. november
Ára: 300 Ft

LD

„LUNGO DROM”

HOSSZÚ ÚT

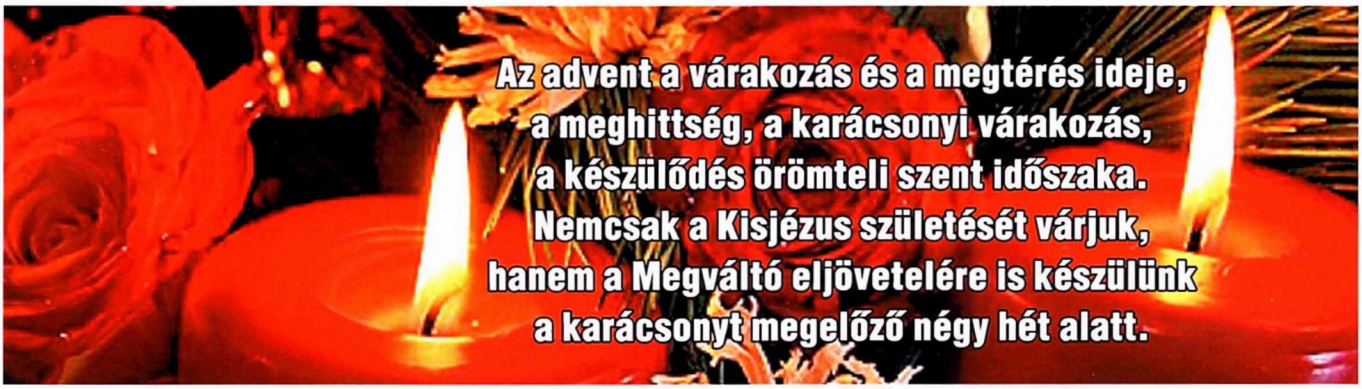

A karácsonyi készülődés és várakozás azt is jelenti számunkra, hogy vidáman tisztítjuk meg a lelkünket. Az ünnepet megelőzi a csend, az elmélkedés, az, hogy lelkünk tisztaságával készítjük ajándékainkat szeretteinknek. Fontos, hogy szeretetünket ne csupán a szűkebb családunk, hanem tágabb környezetünk is érezze. Lakókörnyezetünkben mindannyian naponta találkozunk nélkülöző embertársainkkal. A karácsony közeledtével sokunkban felmerül a gondolat, hogyan tudnánk némi segítséget nyújtani számukra. Ne feledjük, sok ember nem csupán anyagi nélkülözésben él, a lelkiség ilyenkor talán még nagyobb szerepet kap. Sokan vannak egyedül, vagy távol a családjuktól. Ilyenkor igazán fontos az emberek egymásnak nyújtott önzetlen támogatása, segítsége.

Hitből fakadó jócselekedet

A társadalmi szolidaritás és az evangéliumi főparancs, a felebaráti szeretet az adományunkban ölthet formát, legyen az tárgyi, erkölcsi, szellemi vagy lelki adomány. Adományozásunk az önkéntesség elvét fejezi ki, és a hitet abban, hogy mi is jók vagyunk. Az év minden időszakában, de az advent időszakában kiemelten fontos a mások iránti feltétlen szeretet megélése. Hogy ez nem csupán nálunk felnőtteknél igaz, az alábbi példaértékű kezdeményezés is mutatja.

Ajándék a kórház gyermekosztályának

Kozák Martina Amanda, a küldöttség legfiatalabb tagja

A szolnoki II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola – a város más iskoláihoz hasonlóan – idén ősszel is papírgyűjtésbe kezdett. Az iskola osztályainak pénzbeli támogatása mellett azonban idén egy rendhagyó kezdeményezést indítottak el. A Diákönkormányzat úgy döntött, hogy a papírgyűjtésből befolyt pénzösszegekből nem csupán az osztályok részesülhetnek, hanem olyan beteg gyerekek is, akik kórházban töltik mindennapjaikat, és az ünnepek alatt is távol kell lenniük családjuktól. A sok kis kéz általi fáradhatatlan munka eredményeként összegyűjtött pénzből DVD filmeket, rajzlapokat, ceruzákat, filctollakat és még sok hasznos dolgot vásároltak a megyei kórház gyermekosztálya szá-

Az ajándékozás pillanata
(Fekete Anna, László Eszter, Bódi Fruzsina, Kozák Martina Amanda és dr. Retkes Tamás)

mára. Az iskola kis követei személyesen vitték el az ajándékaikat a Hetényi Géza Kórházba, ahol nagy szeretettel adták át ***Dr. Retkes Tamás*** főorvosnak. A felajánlást természetesen örömmel fogadta a kórház.

A fenti rövid beszámolót remélhetőleg jövőre is megismételhetjük. Az a tudat, hogy a gyermekek úgy gondolták, hogy a sokból másoknak is jut, reményt kelt. Reményt keltő, hogy vannak olyan helyi kezdeményezések, melyek megmutatják, a szeretet, a másokról való féltő gondoskodás, az odaadás, a kitartás benne van a felnövekvő generációban. Reményt keltő, mert azt mutatja, nemcsak önmagukért, hanem másokért is vannak. Reményt keltő, mert az ilyen tettek szimbolizálják igazán az adventi koszorúk gyertyáinak jelentését: a hitet, a reményt, a szeretetet és az örömöt.

LD „LUNGO DROM"
ROMA LAP
Megjelenik havonta.

Megjelenik havonta az Országos Roma Önkormányzat támogatásával. Kiadja: az „Oktatási és Továbbképzési Központ" Alapítvány 5000 Szolnok, Aranka utca 3. – Telefon: 06-56/420-110 – Fax: 06-56/514-331 – Levelezési cím: 5000 Szolnok, Aranka utca 3. – e-mail: oktatasialapitvany@gmail.com – Internetcím: www.ldromalap.hu
A lapot szerkeszti a szerkesztőbizottság. – Tervezőszerkesztő: *Gudmon András*
Felelős kiadó: *Farkas Flórián*
Címlapon: LD archívum
Nyomdai munkák: KARCAGI NYOMDA KFT.
Felelős vezetők: *Márkusné Tankó Orsolya és Nagyné Tankó Tímea* ügyvezető igazgatók
ISSN 1216-982X

Az advent

A karácsonyi ünnepkör az adventtel kezdődik, és vízkeresztig, január 6-ig tart. Advent első vasárnapja egyúttal az egyházi év kezdetét is jelenti. Ez az ünnep a reménykedés, a karácsonyra való felkészülés négyhetes időszaka, amely Szent András napját (november 30.) követő vasárnap előestéjével kezdődik.

Az *advent* szó jelentése *„eljövetel, megérkezés"*. A latin *„adventus Domini"* kifejezésből származik, ami azt jelenti: *„az Úr eljövetele"*. A karácsonyt megelőző várakozás az eljövetelben éri el jutalmát. Régebben egyes vidékeken „kisböjtnek" nevezték ezt az időszakot, mert régen a keresztények advent idején szigorú böjtöt tartottak, hajnalonként pedig szent misére jártak; ebben az időszakban tilos volt lakodalmakat és zajos mulatságokat tartani.

Az ünnep eredete az 5–6. századra nyúlik vissza. Eredetileg negyven napig tartott, de VII. Gergely pápa négyben határozta meg az adventi vasárnapok számát. Advent első vasárnapja, a keresztény egyházi év első napja mindig november 27. és december 3. közé esik. A december 25. előtti utolsó vasárnap advent negyedik vasárnapja, az azt megelőző advent harmadik vasárnapja, és így tovább.

Az adventi koszorú

Az adventi koszorú készítése a 19. században jött divatba, de a hagyomány gyökerei a pogány korba nyúlnak vissza, amikor örökzöld ágakkal, fagyönggyel, magyallal ünnepelték a téli napéjegyenlőség idejét. Az adventi koszorú ősét 1839-ben Johann H. Wichern német evangélikus lelkész készítette el: 23 gyertyát helyezett el egy felfüggesztett szekérkeréken, melyek közül minden nap eggyel többet gyújtott meg karácsonyig. Hazánkban a II. világháborút követő időben vált szokássá templomokban, középületekben, otthonokban adventi koszorút a csillárra függeszteni vagy asztalra tenni.

Ma már a legváltozatosabb anyagokból készítik a koszorút. A hagyományos azonban még mindig fenyőágakból készül négy gyertyával, amelyek az advent négy hetét jelképezik. Karácsonyig minden héten egy újabb gyertyát kell meggyújtani. A világító gyertyák számának növekedése szimbolizálja a növekvő fényt, amelyet Isten Jézusban a várakozónak ad karácsonykor. A karácsony előtti vasárnapon már mind a négy gyertya egyszerre ég.

A gyertyák színe katolikus körökben lila, kivéve a harmadik vasárnapra jutót, amely rózsaszín. Minden gyertya szimbolizál egy fogalmat: hit, remény, szeretet, öröm. A gyertyák egyben a katolikus szimbolika szerint egy-egy személyre vagy közösségre is utalnak:

a hit: Ádám és Éva – mint akiknek elsőként ígérte meg Isten a megváltást
a remény: zsidó nép – akinek megígérte, hogy közülük származik a Messiás
a szeretet: Keresztelő Szent János – aki hirdette Jézus eljövetelét, és készítette az utat az emberek szívéhez
az öröm: Szűz Mária – aki megszülte a Fiút (rózsaszín gyertya).

Az adventi naptár

A karácsony közeledtével gyakran elhangzik a következő mondat: *„Hányat kell még aludni, hogy megjöjjön a Jézuska?* Az advent hagyományos időmérője a gyerekek számára az adventi naptár, amely december 1-jétől számolja a napokat karácsonyig.

Az adventi naptár megszületését a gyermeki várakozás ihlette a 19. században. Az adventi naptár használatának népszokása 1900 körül kezdődött, kialakulása egy német édesanyához kötődik, akinek kisfia, Gerhard, már hetekkel az ünnep előtt türelmetlenkedett a várva-várt és megszokott karácsonyi ajándékok miatt. Az édesanya ezért érdekes és meglepő játékot talált ki gyermeke számára: egy kemény papírlapot huszonnégy részre osztott, mindegyik részre rátűzött egy-egy darab csokoládét, majd megengedte, hogy a gyermek minden este megegyen egyet-egyet közülük. Amikor a kisfiú felnőtt, nem felejtette el édesanyja meglepetését, és üzleti vállalkozásba kezdett. Olyan naptárt készített, amelyen huszonnégy ablakocska mögé egy-egy darab csokoládé vagy cukorka volt elrejtve, s ezek csak az ablakszárnyak kinyitása után voltak láthatók. Az általában házikóra emlékeztető adventi naptáron huszonnégy ablakocska jelzi a karácsonyig még hátralévő napokat. Az ablakok mögött apró ajándék, édesség – általában csokoládé – található. A gyermekek minden nap kinyithatnak egy-egy újabb ablakot, átélve ezzel a várakozás örömét.

A ROMÁK INTEGRÁCIÓJÁRÓL ÉS A NYUGAT-BALKÁNRÓL SZÓL A PRO MINORITATE LEGÚJABB SZÁMA

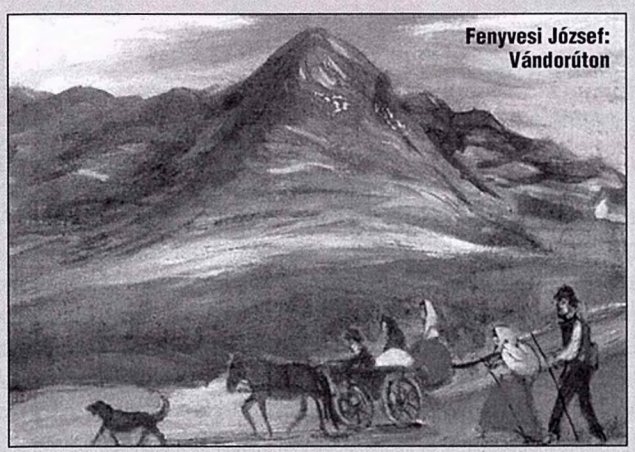

Fenyvesi József: Vándorúton

Az erdélyi és a magyarországi romák integrációjáról és a Nyugat-Balkánról szól a Pro Minoritate folyóirat legújabb száma. Mindkét témakör kapcsolódik Magyarország 2011. első félévi európai uniós elnökségének kiemelt feladataihoz.

Három tanulmány az erdélyi cigányokkal foglalkozik, románok, magyarok és cigányok viszonyával. *Toma Stefánia*, a kolozsvári Nemzeti Kisebbségkutató Intézet (NKKI) szociológusa az utóbbi évek székelyföldi magyar–roma konfliktusairól szól. *Fosztó László*, az NKKI szociálantropológusa írásában azt vizsgálja meg, hogy az új protestáns egyházak miként segítik a romák integrációját.

A negyedévente megjelenő Pro Minoritate őszi számának másik nagy témája Nyugat-Balkán európai uniós integrációjával foglalkozik. Újdonság, hogy a tanulmányokban a visegrádi államok szemszögéből vizsgálják meg a Nyugat-Balkán integrációját; a tanulmányok bemutatják, hogy a visegrádi országok – Magyarország, Szlovákia, Csehország és Lengyelország – uniós és NATO-csatlakozásának tapasztalataiból mit lehet átadni a térség országainak.

SZÍNRE LÉP AZ ÚJ ROMA ELIT

167 roma egyetemista és főiskolás vehette át a Roma Oktatási Alap (ROA) ösztöndíját Budapesten. A romák oktatása terén legtöbb nemzetközi tapasztalattal bíró szervezet a roma fiatalok számára nyújtott ösztöndíjrendszerrel próbálja kiegyenlíteni az oktatási rendszer egyenlőtlenségeit. Ebben a tanévben a ROA az egyedüli szervezet, amely tömegesen nyújt pénzbeli segítséget roma felsőoktatási hallgatóknak. Az idén 228 fiatal pályázott; a nyertes 167 diák a felsőoktatás számtalan szegmensét képviseli.

A diákok között logisztikai menedzserek, jogászok, kriminológusok éppúgy megtalálhatóak, mint tanárok, katonák vagy orvosok. Amint azt ***Szira Judit***, a ROA vezetője a díjátadó ünnepségen elmondta: az idei év azért is különleges, mert a pályázók mind beleegyeztek, hogy nyilvánosan vállalják cigányságukat, és romaként jelenjenek meg többek között a szervezet honlapján. Ez nagy bátorságra, egészséges identitásra vall. A Roma Oktatási Alap egy látható roma értelmiséget szeretne támogatni – mondta el a megnyitón Szira Judit. A rendezvényen felszólalt ***Kótai Mihály*** kilencszeres ökölvívó világbajnok, aki jelenleg a Semmelweis Orvostudományi Egyetem elsőéves hallgatója. A rakamazi cigánytelepről származó sportoló-egyetemista életében először beszélt nagyszámú roma fiatal előtt arról: hogyan motiválhat valakit a cigánysága. „Persze egy budai felső-középosztálybeli fiú könnyebben indult volna. De épp a származás az, ami meggyorsíthatja a dolgokat, ami erőt adhat. Ha van egy álmod, ha képes vagy megdolgozni érte, mint én tettem, bármit elérhetsz" – mondta Kótai diáktársainak.

ÖNKORMÁNYZATI ÖSZTÖNDÍJ KAPOSVÁRI ROMA DIÁKOKNAK

*Önkormányzati ösztöndíjban részesül 61 kaposvári roma tanuló; az erről szóló értesítőt **Szita Károly** polgármester adta át a városházán. Az ösztöndíjban részesülők közül kilencen felső-, harmincan középfokú oktatási intézményben tanulnak – van köztük óvodapedagógiát, gyógypedagógiát, földrajzot, fizikát hallgató egyetemista és főiskolás, egészségügyi szakiskolás és gimnazista –, 22-en pedig általános iskolások.*

Az ösztöndíj összege függ a tanulmányi átlagtól és az iskolatípustól is, a megítélt támogatás néhány ezer forinttól 15 ezer forintig terjed.

TOLNA MEGYEI ROMÁKAT FOGAD AUDIENCIÁN XVI. BENEDEK

Hetventagú Tolna megyei zarándokcsoportot fogad audiencián XVI. Benedek pápa november 23-án – közölte a zarándoklat szervezője. A roma hívőket általános kihallgatáson fogadja a katolikus egyházfő – mondta *Sárközi János József*, a Tolna Megyei Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnöke, akit az apostoli nunciatúra értesített az audiencia időpontjáról.

A zarándokok szekszárdi bort és egy, az 1997-ben boldoggá avatott *Ceferino Jiménez Malla* hitvallóról készült festményt visznek XVI. Benedeknek, akitől egy keresztre is áldást kérnek majd.

Sárközi János József elmondta: azért kezdeményezte a pápai audienciát, hogy a keresztény értékeket valló cigányság térjen vissza történelmi egyházához.

XVI. Benedek legutóbb 2011. június 11-én, a cigányság körében védőszentként tisztelt Ceferino boldoggá avatásának évfordulóján fogadott európai roma küldöttséget, a delegációnak 13 magyarországi és kárpátaljai cigány hívő is tagja volt.

EGYMILLIÁRDOT OSZTANAK SZÉT NYÍRBÁTOR KÖRNYÉKÉN

A gazdasági válság ellenére is egymilliárd forint összegű adományt osztszét a Demján Sándor Alapítvány Nyírbátor környékén. A szervezet 26 határon inneni és 5 romániai tele-

pülés szociálisan rászoruló, hátrányos helyzetű gyermekeit segíti. **Bartha Edina,** *az Értetek Karitatív Egyesület elnökének közlése szerint az alapítvány 2007-ben kezdeményezte a 31 település rászoruló gyermekeinek támogatását, öt éves időszakra összesen egymilliárd forintot ajánlott fel. Évente 200 millió forintos keretet lehetett felhasználni, a gazdasági válság azonban most „közbeszólt", az alapítvány arra kényszerült, hogy 2012-ben a felére csökkentse az összeget – derül ki az MTI beszámolójából. Az öt évvel ezelőtti milliárdos vállalás azonban mégis teljesül – folytatta a karitatív egyesület vezetője – mert az alapítvány egy évvel meghosszabbította a segítségadás idejét, így jövőre és 2013-ban 100–100 milliós adományt kapnak a rászorulók.* **Maczkó Mónika,** *a karitatív egyesület munkatársának tájékoztatása szerint a 2012-es 100 milliós adományra december 16-ig nyújthatják be pályázataikat az érintettek.*

Az általános és középiskolai tanulmányi átlaguk javítására vállalkozó hátrányos helyzetű diákok ezúttal is ösztöndíjat kaphatnak, a jótanuló középiskolások pedig 100 órás angol vagy német nyelvtanfolyamon vehetnek részt. Az alapítvány támogatja a tanulmányi előmenetelt segítő osztálykirándulásokat is, illetve nyári táborokat finanszíroz. Új lehetőségként 28 csoportban 50–50 gyermek tanulhat majd meg úszni a nyírbátori welness és gyógyfürdőben. Az óvodákban pedig folytatódik a képesség- és készségfejlesztő eszközök beszerzésének alapítványi támogatása.

A ROMA NEGYED FELSZÁMOLÁSÁRA KÉSZÜLNEK UNGVÁRON

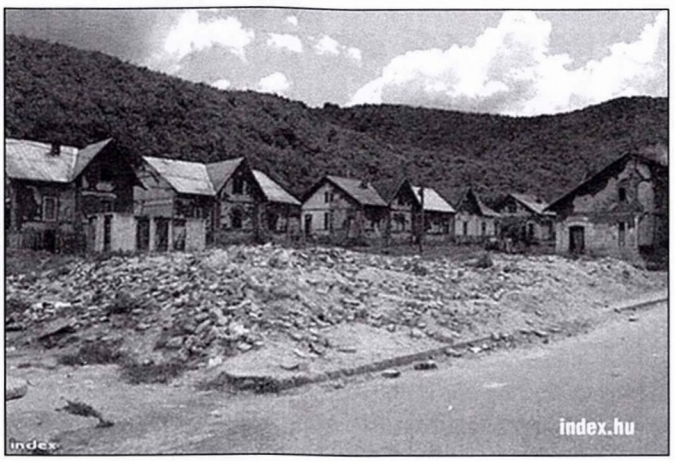

Városrendezési célból egy éven belül fel akarja számolni Ungvár roma negyedét *Viktor Pogorelov* polgármester, aki azt ígéri, hogy modulházakban helyezik el a lakóhelyükről kiköltöztetetteket. Roma jogvédők szerint azonban a kárpátaljai megyeszékhely Radvánc nevű kerületében található roma negyed megszüntetése nem lesz könnyű feladat. A telepen ugyanis összetákolt viskókban – ahogy hivatalosan becsülik – mintegy négyszázan élnek nagyon rossz, egészségtelen körülmények között – adta hírül szerdán a reporter.delfi.ua ukrán hírportál. Ugyanakkor az orgánum emlékeztet arra, hogy az ungvári rendőrség adatai szerint a városban legalább 1700 cigány etnikumú lakos él, nagyobbrészt a radvánci roma negyedben. Roma szervezetek még ennél is többre, 3400-ra teszi Ungvár cigány lakosainak számát. A helyzet ugyanis az, hogy sokuknak nincs semmilyen személyazonossági okmánya, s anyakönyvezve sincsenek, jóllehet Kárpátalján az illetékes hatóságok már több mint egy éve beindították azt a programot, amelynek célja a roma lakosság személyi okmányokkal való ellátása.

***Jevhenyija Navrocka*, ismert ungvári romológus, a Romani Jag című cigány újság főszerkesztője azonban szkeptikus a radvánci roma negyed megszüntetését, az ott élők más helyre történő átköltöztetését illetően. Mint a hírportálnak elmondta, külföldön is előfordul, hogy romatelepeket számolnak fel, de szerinte ott sem minden esetben biztosítanak megfelelő elhelyezést a lakóhelyeikről kiköltözetett romáknak.**

ANDOR: A ROMÁK ÜGYÉBEN MOST AZ UNIÓS TAGÁLLAMOKNAK KELL LÉPNIÜK

Az EU-tagállamoknak az év első felében közösen elfogadott döntés értelmében hamarosan be kell nyújtaniuk az unióhoz saját nemzeti romaintegrációs stratégiájukat, aminek az elkészítésébe be kell vonniuk a cigány közösségek képviselőit is – figyelmeztetett ***Andor László*** EU-biztos Brüsszelben, az Európai Roma Platform ülésén.

Andor szerint a pénzügyi válság, a növekvő egyenlőtlenség és a társadalmi kirekesztés akár szociális robbanással is járhat. Az Európai Bizottság saját forrásaiból sok hasznos programot támogat, de a társadalmi befogadás elősegítése alapvetően a tagállamok felelőssége – állapította meg a magyar EU-biztos, aki a foglalkoztatás, a szociális ügyek, valamint a társadalmi befogadás kérdéseinek felelőse az EU legfőbb javaslattevő-végrehajtó intézményében. Mint hozzátette, a brüsszeli bizottság „különös gonddal vizsgálja majd meg, hogy ezek a nemzeti stratégiák jól szolgálják-e az Európa 2020 stratégia és az európai roma keretstratégia céljait".

Andor László kitért arra is: az Európai Bizottság folyamatosan nyomon követi a stratégia megvalósítását a tagállamokban, és a civil szervezeteket arra biztatja, hogy ugyanezt tegyék az általuk belátható területeken. Mivel sok százezer cigány él több EU-tagjelölt államban, a romastratégia megvalósítását az EU-hoz csatlakozni kívánó országoktól is megkövetelik – tette hozzá.

A nemzeti romastratégiák ügye téma volt az Európai Parlament (EP) előző napi strasbourgi plenáris vitáján is. A magyar EP-képviselők közül a téma jelentéstevője, ***Járóka Lívia*** (Fidesz) felhívta a figyelmet annak fontosságára, hogy alkossák meg a hátrányos helyzetű kistérségek „európai válságtérképét".

Összeállítottuk

az MTI és a Romnet hírei alapján.

A hónap hírei • A hónap hírei

Európai úton

Keretmegállapodás és kormányzati cselekvés – ez volt a fő irányvonala az Országos Roma Önkormányzat Magyar Tudományos Akadémián megrendezett konferenciájának. Az új romapolitika egyik fő üzenete: a magyarországi cigányság semmivel sem követel többet, mint ami mindenkinek jár.

A magyar cigányok sorsa teljes mértékben egybefonódik a nemzet sorsával, nincs külön magyar sors és nincs külön cigány sors, nincs külön magyar jövő és cigány jövő. Együtt van jövő. Mi ennek az országnak a polgárai, ennek a nemzetnek a tagjai vagyunk – emelte ki ***Pálinkás József***, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke köszöntőjében. A történelmi adósságok felmérésből kiindulva egy olyan reális programot kell meghatározni, amely lehetővé teszi a közös felemelkedést, ehhez az embert próbáló feladathoz a Magyar Tudományos Akadémia is hozzájárul a maga tudományos eszközeivel – mondta az elnök. Pálinkás József tájékoztatott arról, hogy a Magyar Tudományos Akadémia átalakuló intézményhálózatában létrehoznak egy társadalomtudományi kutatóközpontot, amely keretében kiemelt figyelmet fordítanak arra, hogy a különböző – szociológiai, politikatudományi, kisebbségi – kutatások olyan kutatási programmá álljanak össze, amely szilárd tudományos megalapozását adhatja a közös felemelkedést célzó kormányzati szándéknak.

Balog Zoltán, Hoffman Rózsa, Pálinkás József, Farkas Flórián, Pintér Sándor (balról jobbra) (Fotó: balogzoltan.hu)

Iskolafenntartói feladatokat is vállal az Országos Roma Önkormányzat

Roma ügyben soha nem volt még akkora felelőssége a kormányzatnak és a roma vezetésnek, mint ma – szögezte le ***Farkas Flórián***, az Országos Roma Önkormányzat elnöke. „Utat mutatunk Európának mind a keretmegállapodással, mind a nemzeti roma stratégiával, mind pedig az európai roma stratégiával – fogalmazott. Az új romapolitika kapcsán az elnök kiemelte, az új roma politika nem mások hátrányára kíván érvényesülni. „A boldogulást együtt gondoljuk, együtt képzeljük el a 3 millió hasonló sorsban élő nem cigánnyal. Nem fogadjuk el a segélyből élést, az eltartotti létet, de kevesebbet sem akarunk kapni, mint bármely állampolgár Magyarországon, csak annyit, amelyet minden állampolgár megkap ahhoz, hogy tegyen a sorsáért, tegyen a családjáért, tegyen a népéért" – mondta az elnök. Köszöntőjében az elnök utalt a Belügyminisztériummal való sikeres együttműködésre, ugyanakkor hangsúlyozta, a közfoglalkoztatási program korántsem elegendő, hiszen a magyarországi cigányságnak ki kell lépni a nyílt munkaerőpiacra is. Ennek egyik állomása a képzéseken, szakképzéseken alapuló üzemszerű foglalkoztatatás lehet – emelte ki. A köznevelési törvény kapcsán hangsúlyozta az ingyenes tankönyvjuttatást, valamint a cigányság integrációjának alapját jelentő 3 éves kortól történő kötelező óvodáztatást. Kiemelte, ahhoz, hogy az oktatás területén rögzített vállalások – mint a tízezer érettségizett és ötezer diplomás roma fiatal felkészítése – teljesüljenek, az Országos Roma Önkormányzatnak iskolafenntartói feladatokat is vállalnia kell.

> *„Nincs magyar jövő és nincs cigány jövő. Együtt van jövő."*

A program nem cél, hanem eszköz

Pintér Sándor belügyminiszter a közfoglalkoztatás új rendszere és az elsődleges munkaerőpiacra való visszatérés kapcsán kiemelte a Startmunka Program fontosságát, melyben a résztvevők jelentős részét a cigány származású lakosság képezi. A program létrehozását elsősorban a kedvezőtlen gazdasági folyamatok indokolták. Mint ahogyan azt a miniszter hangsúlyozta, Magyarországon a foglalkoztatottak száma 150 ezerrel esett vissza, így az álláskeresők száma elérte az 595 ezret. Ez indokolta a kormány döntését, az egész rendszer átalakítását és a munkaterv létrehozását, melynek két fő iránya a feketemunka visszaszorítása és a Startmunka Program létrehozása – mondta a miniszter. Kiemelte, a program nem cél, hanem eszköz, hiszen a cél a munka világába való visszavezetés, a munkaerő képesség fenntartása. A megújuló és átalakuló közfoglalkoztatási program célja a munkaerőpiacon hátrányban lévők, az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottságát, képzését elősegíteni, aktivizálni az álláskeresést és a versenyszférának meg-

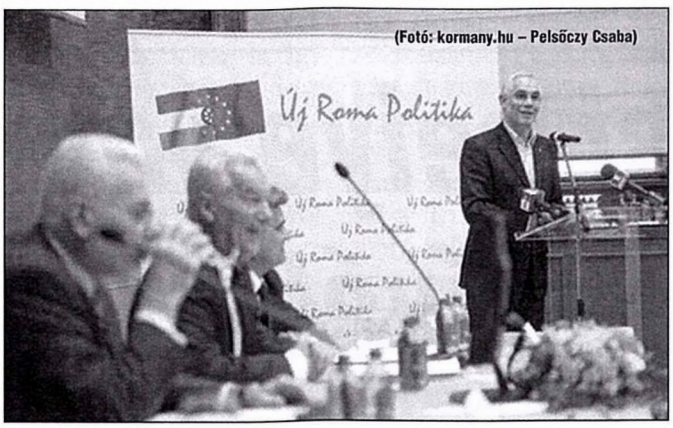

(Fotó: kormany.hu – Pelsőczy Csaba)

felelő módon biztosítani a munkaerő utánpótlást – foglalta össze a miniszter.

Egyéni bánásmódra és szeretetre épülő köznevelés

A köznevelési törvény szerepe a keretmegállapodásban vállalt nevelési és oktatási feladatok vonatkozásában című előadásában ***Hoffmann Rózsa***, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium oktatási államtitkára kiemelte, a nemzeti köznevelésről szóló törvénytervezet a nemzethez tartozó minden magyar gyerek felemelését szolgálja, függetlenül attól, hogy milyen az etnikai hovatartozása. A kis létszámú osztályok lehetőségére utalva elmondta, azokat értelemszerűen ott fogják megszervezni, ahol erre igény van, illetve ahol az iskoláskor kezdetén ugyan már iskolaérettek a gyerekek, de nincsenek azon a szinten, hogy a szakemberek megállapíthassák róluk, hogy sikerrel indulhatnak-e az első osztályban. Hoffman Rózsa kiemelte, a köznevelési törvény olyan módszertani kérdést is tartalmaz, mint az egyéni bánásmódra és a szeretetre épülő köznevelés. Az egyéni bánásmód az a pedagógiai alapelv, amely cigány és nem cigánygyerek esetében a legjobb garanciája lehet a fejlesztésnek.

Gál András Levente, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára a roma stratégia igazgatási és finanszírozási kérdései kapcsán tájékoztatott arról, hogy a magyar állam, így a közigazgatás is jelentősen újjászerveződött. Ezt legfőképpen az mutatja, hogy egy év alatt a közigazgatási szervek száma 650-ről 320-ra csökkent. Emellett a céltételezés is megújult – utalt az államtitkár a néhány héten belül hatályba lépő új alaptörvényre. Ennek kapcsán kiemelte az esélyegyenlőség megvalósítását, mint egyfajta alkotmányos alapértéket. Mint mondta: „az új nemzetiségi törvény új időszámítást jelent a magyarországi cigányság történetében." Az államtitkár hangsúlyozta, nagy innováció volt, hogy nem ágazatként definiálták a társadalmi felzárkózást, s ezen belül a cigány vagy roma ügyet, hanem egyfajta keresztágazatnak tekintették, melyben minden ágazatnak – nevelésnek, egészségügynek, stb. – feladata van. A társadalmi felzárkózást illetően kiemelte, a romaügyre – más ágazatokkal ellentétben – sokkal több támogatás biztosított, hiszen az EU-s tagság révén a végrehajtás alapvetően a társadalmi megújulás operatív programból finanszírozható.

A Nemzeti Felzárkózási és Roma Stratégia társadalmi beágyazottságáról szólva ***Balog Zoltán***, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium társadalmi felzárkózásért felelős államtitkára kiemelte az Országos Roma Önkormányzat, a területi és a helyi önkormányzatok szerepvállalását. Szintén fontos üzenet, hogy erősíteni kívánják az Országos Roma Önkormányzat iskolafenntartó szerepét. Az államtitkár szintén hangsúlyozta: „a magyarországi cigányság nem követel többet, mint ami mindenkinek jár – azt viszont követeli." Az államtitkár szólt az egyházak kezdeményezésére létrejött keresztény roma szakkollégiumi hálózatról, amelyben jelenleg 75 fiatal kap helyet. A hálózatot az egyházak mentorálják, a rendszert pedig az állam finanszírozza, a cél többek között olyan új roma elit létrehozása, amely tisztában van a jogaival, kötelezettségeivel és képes ezekért harcolni, „vállalja a sajátjait, ugyanakkor szót tud érteni a többséggel" – hangsúlyozta az államtitkár.

> *„A felzárkózás azt jelenti, hogy aki felzárkózik, az maga is alanya, cselekvője és nem elszenvedője a folyamatnak"*

Magyarország megalapozott egy európai gondolkodást

Granasztói György történész, a Batthyány Lajos Alapítvány elnöke a roma ügy európai vonatkozásáról szólt előadásában. Mint mondta, a roma stratégia a magyar Európai Uniós elnökség egyik nagyon fontos teljesítménye volt, melynek messze mutató jelentősége van. Európában összesen 10–12 millió roma él, s a roma társadalom szerte Európában kb. 15–200 éves lemaradásban van a többihez képest – fogalmazta meg a történész. A probléma az – mutatott rá az elnök –, hogy „különösen a schengeni övezetben, de szerte Európában az Európai Uniós alapelveknek megfelelően rendkívül nagy a mobilitás lehetősége". A másik nagy probléma – mondta –, hogy a roma lakosság csupán 42%-a vesz részt az iskolai oktatásban, miközben az európai átlag 97%. Ugyanakkor szintén az európai átlagot meghaladó az úgynevezett inaktívak aránya, vagyis azoknak a személyeknek az aránya, akik munkaképes korúak, de nem jutnak munkához. Ami pedig az életkort illeti, mintegy 10 év különbség mutatható ki az európai átlag életkor és a roma társadalom életkora vonatkozásában – hangsúlyozta. Azaz – magyarázta –, „ha sikerül a felzárkózás, akkor csökkennek a segélyek, ami szintén részévé válik egy növekvő költségvetésnek, mert megkímél bizonyos kiadásokat és ilyen értelemben a növekedésre fordítható".

Köpeczi-Bócz Tamás, a Türr István Képző és Kutatóintézet igazgatója tájékoztatott arról, hogy a Kutatóintézet tevékenysége az országban 11 igazgatóságon jelenik meg. Az intézet tevékenységének három fő területe a felnőttképzés, a társadalmi felzárkózás és a közfoglalkoztatás. A cél, hogy azok, akik a közfoglalkoztatási programba kerülnek, bízhassanak abban, hogy a program számukra hosszú távú felemelkedést, az elsődleges munkaerőpiacon valódi munkavégzést, valódi munkajövedelem szerzését és a család biztonságát fogja adni – hangsúlyozta az igazgató.

Marsi Edit

A hitnek óriási helye van a cigányság szívében

Egyházi vezetőkkel folytatott kerekasztal beszélgetést az Országos Roma Önkormányzat a Magyar Tudományos Akadémián. A beszélgetés fő kérdése az volt, hogy mit tehetnek az egyházak – mint a kormány mellett legfontosabb partnerek – a magyarországi cigányság felzárkózásában.

Vizi E. Szilveszter, a Magyar Tudományos Akadémia korábbi elnöke köszöntőjében kiemelte annak a fajta pasztorációnak a fontosságát, amely szeretet sugárzó, nem kirekesztő, hanem befogadó a lelki támogatást nagymértékben igénylő roma közösségekkel szemben.

Farkas Flórián, az Országos Roma Önkormányzat elnökének véleménye szerint az önkormányzatnak a kormányzat mellett az egyház a legfontosabb partnere. Rámutatott arra, hogy a magyarországi cigányság egyháztisztelő, családszerető, melyek a konzervativizmus legfontosabb jellemvonásai a tradicionalizmus, a kulturális szokások tisztelete mellett. Mint mondta, voltak idők, amikor minden módon megpróbálták más irányba terelni a cigányságot, amelyet azonban nem tudtak eltéríteni, hiszen azt a valódi szeretet, a hit világa, az összetartozás erősíti.

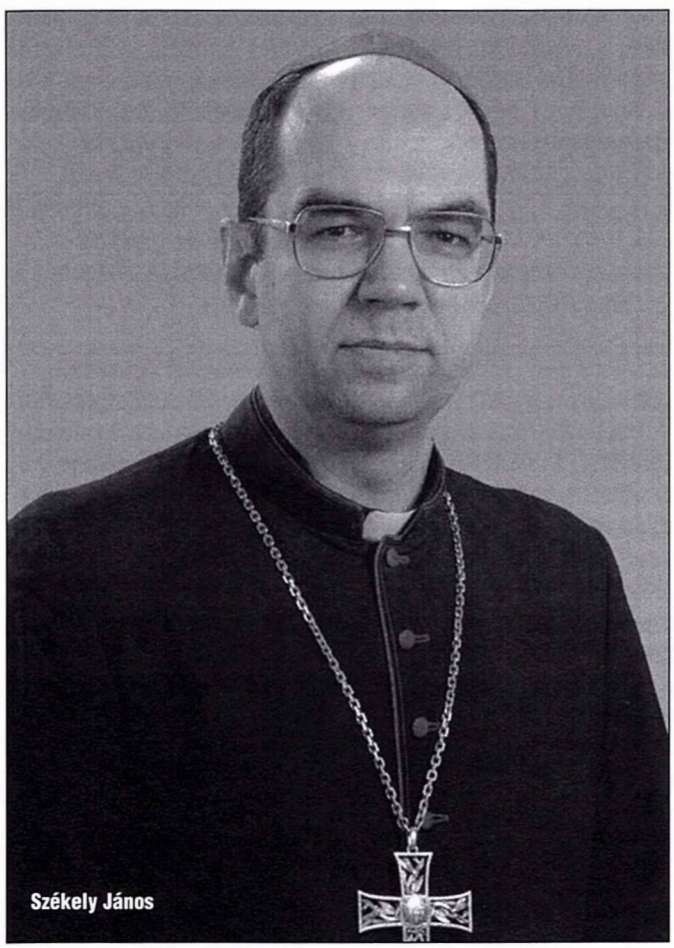
Székely János

Székely János esztergom-budapesti érsek, cigány pasztorációért felelős segédpüspök hangsúlyozta, Magyarország európai szinten élen jár a cigányság segítésében. Utalt arra, hogy hazánkban már a 19. században cigány iskolát alapítottak Hám János szatmári püspök vezetésével. Mint mondta, az egyház munkájának 3 pillére van, az első a munkahelyteremtés, második az oktatás, a harmadik pedig a szív, hiszen igazi történelmi fejlődés a hit, az emberrel és a szívével való törődés nélkül csak nagyon nehezen érhető el – fogalmazott a püspök. II. János Pál pápának szavait idézte: „a történelemben minden igazi fejlődés a szívben kezdődik". A püspök úgy vélte, az egyház nagyon sokat tudna segíteni a felzárkózásban az evangélium hirdetésén túl is, mert – mint mondta – „nagyon sok projekt azért hal meg, mert nincs ember, akire ráépítsék". Kijelentette, az egyház nagyon szívesen nyújtana segítséget a közalkalmazottak érzékenyebbé tételében is, továbbá a munkahelyteremtésben is együttműködési lehetőséget lát, ahol már a programok elindításánál bekapcsolódhatnának.

Bölcskei Gusztáv püspök, a magyarországi református egyház zsinatának lelkészi elnöke rámutatott arra, az egyház hazai és nemzetközi színtéren is folyamatosan kiáll véleményével a cigányság felzárkózása mellett, így részt vett a roma stratégia véleményezésében is. Beszédében kiemelte a roma nők képzésének, munkába helyezésének fontosságát, illetve utalt a roma kultúrában a család összetartó szerepének jelentőségére is. A keresztény roma szakkollégiumok kapcsán sürgette a rendszerhez kapcsolódó ösztöndíj program elindítását. A cél az, hogy első körben minden egyetemi városban jelen legyen egy ilyen felsőoktatási szakkollégium – mondta az elnök.

Gáncs Péter püspök véleménye szerint a cigánykérdést mindenképpen bűnbánattal vagy bűnvallással kell kezdeni, mert – mint fogalmazott – „sokkal kevesebbet tettünk, mint amennyit lehetett és kellett volna." Az egyházaknak nagyon fontos, hogy a saját közösségeit is nyitottá, befogadóvá tegye – folytatta. Felhívta a figyelmet arra, hogy sok kis településen szinte az egyetlen úgynevezett értelmiség, az a lelkész, mert nincs már min-

denhol orvos és megszűntek a művelődési házak is. Így az elsősorban vidéken, kistelepüléseken élő cigányság számára bizonyos szempontból meg kell menteni a településeket és az ottani közösségeket – mondta.

Juhász Éva romaügyi referens az egyházi fenntartású intézmények átvételével kapcsolatosan kiemelte az elmúlt tanévben elindított szolnoki Szent Tamás Görög Katolikus Általános Iskolát, ahol a cigány gyermekek aránya közel 100%. Emellett szintén új kezdeményezésként említette a szeptembertől Nyíregyházán, a régi Huszártelepen újraindított iskolát, amely a kis létszámú, egyénre szabott, szeretettel teli munka mellett kötelezte el magát.

Péter „Atya" (még nem felszentelt pap) rámutatott a teológiai egyetemek, egyházi iskolák előkészítő foglalkozásainak szükségességére, tekintettel arra, hogy cigány lelkészek, papok nagyon kevesen vannak a különböző egyházakban. Beszédében utalt a cigányság mély vallásosságára, illetve arra, hogy sok cigány család nem tud mit átadni a gyermekeinek, csupán az Isten szeretetét a család szeretetén, a családhoz való ragaszkodáson, értékein keresztül. Éppen ezért fontos meglelni a lehetőséget a fiatalokban és e hivatás felé terelni – mondta.

Rácz Tamás, az Országos Roma Önkormányzat képviselőjének véleménye szerint kiemelt fontosságú a kisegyházak, hitgyülekezetek szerepe a cigányság életében. Felhívta a figyelmet a vallás sokszínűségére, s ugyanakkor hangsúlyozta, bármely vallás követője is legyen az

egyén, „Isten előtt minden ember egyforma".

Varga Gusztáv, a Kalyi Jag elnöke munkásságára visszatekintve elmondta, 33 éve dolgozik a cigányságért, közel 20 éve fenntart négy oktatási intézményt, amely keretén belül már több ezer diák kapott lehetőséget a továbblépésre.

Kalányos János, az Országos Roma Önkormányzat Tolna megyei képviselője tájékoztatott arról, hogy személye már 18 éve templomba járó keresztény ember, aki hosszú idő után talált rá Istenre. Mint mondta, „ahogy az én életemet Isten megváltoztatta, ugyanúgy megváltoztatom mások életét", utalva arra, hogy ma már hetente öt hitgyülekezetet tart különböző településeken. „Ha szeretet van bennünk, az mindent legyőz. Istenben nagy szeretet van, egyformák vagyunk az ő szemében" – mondta.

Küldetésben:

cigányság – kereszténység – magyarság

Ezzel a címmel rendezett kétnapos konferenciát Esztergomban, a Szent Adalbert Központban a Hanns Seidel Alapítvány, a Polgári Magyarországért Alapítvány, valamint a Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság.

A Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózatot idén márciusban hozták létre a magyarországi történelmi egyházak a Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság támogatásával. Szeptembertől négy városban, Budapesten, Debrecenben, Nyíregyházán és Miskolcon indult meg a képzés a cigány egyetemisták és főiskolások számára. A Hálózatnak jelentős szerepe van a szakkollégium roma diákjai tanulmányi előmenetelének, nevelésének és személyiségfejlődésének támogatásában, a magyar-roma identitás megerősítésében, és a közösségi felelősségvállalás iránt elkötelezett, keresztény szellemiségű roma értelmiségi lét megerősítésében.

A konferencia a lelki és közösségépítő programokra helyezte a hangsúlyt, ugyanakkor a szakkollégium hallgatói *Tehetséggondozás és közösség – avagy a Keresztény Roma Szakkollégiumok helye és szerepe a szakkollégiumok rendszerében* címmel kerekasztal-beszélgetésen is részt vettek. A szervezők célja, hogy a hátrányos helyzetű hallgatók képet kapjanak arról, hogy milyen lehetőségeik vannak.

„Ti ne hagyjatok magatokból áldozatot csinálni. A magyar társadalomban mindenki áldozat akar lenni. Itt vannak a holokauszt áldozatai, a kommunizmus áldozatai, az egyházüldözés áldozatai, itt vannak a romák elleni diszkrimináció áldozatai, itt vannak a saját butaságuk áldozatai. Mindenki kárpótlásra vár, mert neki valami jár. Ki fog itt dolgozni? Ki fog tenni a másikért? Ne tekintsetek úgy magatokra, mint akik áldozatok. Legyetek tudatában a jogaitoknak, védjétek meg azokat, de legyen meg bennetek az öntudat, hogy végső soron rajtatok múlik, mi lesz belőletek, és küzdjetek meg ezért. Az öntudat és a felelősség fontosabb, mint várni, mikor adnak már valamit." – hívta fel a figyelmet ***Balog Zoltán*** társadalmi felzárkózásért felelős államtitkár.

Bölcskei Gusztáv, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi elnöke úgy vélte, a magyar roma stratégia a józan bibliai realizmus talaján állva fogalmazza meg az egymásért munkálkodás feladatait.

Kiss Ulrich jezsuita, a Szent Ignác Jezsuita Szakkollégium prorektora arra ösztönözte a hallgatókat, hogy ne féljenek nagyot akarni, mert a kezükben van a jövő. Rámutatott arra is a kollégium kapcsán, hogy az az aktív párbeszéd műhelye, ahol formálódhat elkötelezettségük, missziójuk, „vissza kell adni a szeretetet annak a közösségnek, ahonnan jöttek" – mondta.

Az emberi méltóságot meg kell őrizni

Portré

Fodrászként szerzett kapcsolati tőkéjét is használja *Losó Györgyné Farkas Melinda*, a kispesti Aranyház – Somnakuno Kher nevű civil központ kultúraszervezője, aki ezenfelül a cigánypasztorizációba is bekapcsolódott, szociális munkát is végez, továbbá a helyi cigány kisebbségi önkormányzat alelnöke. Úgy véli: a cigányság ügye nemcsak a cigányoké, hanem mindenkié – de ez fordítva is igaz: válogatás nélkül kell segíteni mindenkin, aki rászorul.

„Könnyű a helyzetem: zenész családból származom, előbb az apám, aztán a férjem készült mindig a fellépésekre, sűrűn jártam színházba, koncertekre – és teszem ma is –, így természetessé vált számomra a kulturális élet" – meséli a kultúraszervezéshez vezető út történetét Losó Györgyné Farkas Melinda, miközben leülünk a kispesti Aranyház – Somnakuno Kher nevű civil központ egyik helyiségében beszélgetni. Körülöttünk képeket rendezgetnek: szombaton kiállítás nyílik *Zámbó Attila* festőművész alkotásaiból.

Losó Györgyné Farkas Melinda, miután megözvegyült, először a cigánypasztorációba kapcsolódott be, vallásos emberként. „*Erdő Péter* bíboros dél-pesti cigányügyi megbízottjának, *Szigetvári Rozáliának* akartam megköszönni azt, amit tesz: ő pedig a beszélgetés után megkért, hogy segítsek. Így indult" – teszi hozzá.

Fodrászati logisztika

Negyven éve fodrász, több mint húsz éve saját üzlete van, és ahogy például az Acélmagnóliák című *Julia Roberts* szereplésével forgatott remek filmből is tudjuk, egy fodrászat több, mint pusztán hajvágószalon: itt futnak össze a szálak, itt mindenki mindent tud mindenkiről. Melinda esetében is így van: egyik vendége *Rostás-Farkas György*, a neves cigány író, költő, újságíró, aki alapítója a Khetano Drom – Közös út című folyóiratnak, a Cigány Tudományos és Művészeti Társaság lapjának, amely viszont tevékeny segítője az Aranyháznak. (Amelyet amúgy a tavaly óta Közös Esély Egyesület néven működő civilszervezet működtet, a kerületi önkormányzat által biztosított épületben.)

Innen jött tehát az ötlet és a felkérés, hogy segítse az Aranyház munkáját, a három éve indult Ökumenikus Talentum Klubban, rendkívüli kapcsolatrendszerét kiaknázva.

Mutatja is a vaskos spirálfüzetét, amelyben minden és mindenki szerepel, mint valami kinyomtatott közösségi portálon. „Túl sokat dolgozol, Melinda, mindenki mondja, és igazuk van" – szól oda hozzánk az Aranyház egyik fiatal munkatársa.

> ***„A cigányság ügye nemcsak a cigányoké, hanem mindenkié – de ez fordítva is igaz: válogatás nélkül kell segíteni mindenkin, aki rászorul."***

„Hát igen, a fodrászat mellett itt van ez a klub, a cigánypasztoráció – zarándoklatok szervezése, beszélgetések, konferenciák –, a szociális munka, és aztán 2010 őszétől, a választások után *Balogh Elek*, a kispesti cigány kisebbségi önkormányzat elnöke munkájának segítése alelnökként" – sorolja Melinda.

Sok rászoruló, kevés adomány

Az általa szervezett előadásokra neves egyházi személyeket hív meg, akik örömmel fogadják a megkeresést: például *Székely János*, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) cigánypasztorációval megbízott püspöke, *Dúl Géza*, az MKPK cigánypasztorációs bizottságának elnöke, vagy Hoffer József jezsuita pap, aki szintén a cigányügyekben járatos. Álláskeresési programban is segít: *Iványi Miklós* metodista lelkészszel összefogva felírják a munkakeresőket, és a kapcsolatrendszerben igyekeznek megfelelő állást találni nekik. De a fodrászatban számos más lelkész, pap is vendég, katolikusok, reformátusok, baptisták. Betegekhez, idősekhez is ellátogatnak, a különböző szociális intézményekkel ápolt kapcsolatnak köszönhetően adományokat kézbesítve: a sarokba sandítunk, és látunk egy méretes dobozt, amelyen az a felirat szerepel, hogy „az MTVA, a Duna, az MTV, a Rádió, az MTI adománya". „Már ha érkezik adomány, mert a jelen helyzetben nagyon sok a rászoruló és kevesebb az adományozó" – sóhajt fel Melinda. Aki, ha mindez még nem volna elég, iskolaügyekben is segédkezik: „múltkor egy ötvenkilenc éves férfi jelent-

Fotó: MH

kezett, hogy szeretne leérettségizni. Zenész egyébként, de úgy érezte, hiányzik ez a tudás neki" – meséli. De beiskolázott már nyolc általánost el nem végzett felnőtteket is, és szállított szavalóversenyre kerületi szegény gyerekeket is.

Nevelés és összefogás

Társadalmi munkája során furcsaságokat is tapasztal: egy cigány zenész, akinek ingyen vágja a haját, és a lányának is segített, közölte: „ennyiért" nem jön el az Aranyházba – hiszen csak annyit tudnak fizetni a fellépésért, amennyi a támogatói jegyekből összejön egy-egy alkalommal. Eközben jönnek-mennek a ház munkatársai, hol a büfé problémájával, hol a festmények elhelyezésével kapcsolatos kérdésekkel, és Melinda egyszerre nyolc dologra figyel, kérdésekre válaszol.

Kérdésünkre, hogy hogyan bírja erővel, úgy válaszol: „ha szolgálom az Urat, szolgálom embertársaimat is. Úgy érzem, megtaláltam a feladatomat: segíteni másoknak ott, ahol csak tudok." Önmagáról azt tartja: vállalja, hová tartozik, szerinte nem szabad elszakadni a gyökerektől. „Egyébként ez cigányokra és nem cigányokra egyaránt vonatkozik. Én Magyarországon születtem, szeretem a hazámat, magyarnak tartom magam" – teszi hozzá. Lekezelő viselkedésnek tartja, ha valaki felkiált: ó, hát szeretem én a cigányokat! „Az embert kell nézni, az emberi méltóságot kell megőrizni: ha találkozunk valakivel, a neki megfelelő szinten kell kapcsolatot tartani vele. És a cigányság ügye nemcsak a miénk, cigányoké, hanem mindenkié – de ez fordítva is igaz: válogatás nélkül kell segíteni mindenkin" – hangsúlyozza. Hasonlata szerint a cigányság olyan, mint egy focilabda: a döntéshozók, ha szükség van rá, babusgatják, továbbgurítják, ha már nem kell, belerúgnak egy nagyot.

„A jövő társadalma úgy lehet nyugodt, ha összefogunk, nyitottan, közeledve egymáshoz. A szeretet ölel, simogat, a gyűlölet viszont csak gyűlöletet szülhet."

A cigányságban előforduló problémákról – bűnözés, csellengés, antiszociális viselkedésminták – Melinda úgy vélekedik: iskolázással, kulturális programokkal kell felkarolni a fiatalokat. „Én szerencsés helyre születtem: jó volt az otthoni légkör, ezt tudtam továbbadni a gyermekeimnek és az unokáimnak. Mert egy fiatal megsínyli azt, ha nem kapott nevelést otthon, ha az apja iszákos és nem dolgozik. A jövő társadalma úgy lehet nyugodt, ha összefogunk, nyitottan, közeledve egymáshoz. A szeretet ölel, simogat, a gyűlölet viszont csak gyűlöletet szülhet" – mondja Melinda.

Zsiray-Rummer Zoltán
Magyar Hírlap 2011.11.18.

Az Aranyház – Somnakuno Kher folyamatosan várja cigány hagyományőrző együttesbe táncosok, zenészek és énekesek jelentkezését.

*** *** ***

Az Aranyház, önkénteseket keres általános iskolás gyerekek korrepetálásához, továbbá angol nyelv tanításához is várják minden jó szándékú ember segítségét!

Aranyház – Somnakuno Kher
Elnök: Balogh Elek
1191 Bp., Eötvös utca 5.
E-mail: elek@aranyhaz.ru
Telefon: 06 (20) 225 0029
Honlap: www.aranyhaz.eu

AZ ORSZÁGOS ROMA ÖNKORMÁNYZAT KÖZLEMÉNYE

Az Országos Roma Önkormányzat ezúton hívja fel a figyelmét valamennyi roma honfitársunknak, hogy a Kanadába történő kivándorlás milyen komoly kockázatokat rejt magában. Akik eddig elhagyták az országot, nem jártak jól, tudjuk, hogy a kanadai hatóságok tömegesen utasították el a menedék-kérő státuszt, amely által a kivándorolni szándékozó családok még rosszabb helyzetbe kerültek, nincstelenné váltak.

Az Országos Roma Önkormányzat folyamatos kapcsolatban áll a Kanadai Nagykövetséggel. Nagykövet Asszony írásban jelezte önkormányzatunk felé, hogy a kanadai jogrend olyan előírásokat tartalmaz, amelyek nem teszik lehetővé, hogy a családok visszatérjenek a menekülti státusz kivizsgálása előtt, ennek időtartama azonban hosszadalmas és bonyolult. Ennek köszönhetően több hónapja nem tudunk hazahozni olyan családokat, akik szívesen visszatérnének hazájukba.

2011. május 20-án ***Orbán Viktor*** Miniszterelnök úr és az Országos Roma Önkormányzat között aláírásra került az a történelmi jelentőségű Keretmegállapodás, amely érdemben változtatni tud a magyarországi romák helyzetén. ***Balog Zoltán*** államtitkár közreműködésével a romák társadalmi felzárkózása kiemelt társadalmi kérdéssé vált. A nemzeti roma programot elindítottuk, melynek során belátható időn belül megoldható lesz az oktatás, foglalkoztatás, szociális ellátás olyan szintű pozitív változása, amelyek ténylegesen javíthatják majd az életkörülményeket.

A magyarországi cigányság jövője itt van, saját hazájukban. Kérjük minden roma honfitársunkat, hogy családjaikat ne hozzák kiszolgáltatott helyzetbe, itt éljenek családjuk, rokonaik körében, mert Magyarország a mi otthonunk is.

Farkas Flórián
elnök

KÖZLEMÉNY

a Magyarországi Cigányokért Közalapítvány megszűnéséről és bankszámlaszám változásról

A 1071/2011. (III.23.) Korm. határozat döntött a Magyarországi Cigányokért Közalapítvány megszüntetéséről azzal, hogy a megszűnt Közalapítvány feladatait – ide értve a Közalapítvány megszűnésekor fennálló kötelezettségeiért való helytállást és fennálló jogainak érvényesítését is – a Wekerle Sándor Alapkezelő (továbbiakban: Alapkezelő) veszi át. A Fővárosi Bíróság 2011. június 10-én kelt, 2011. július 6-án jogerőre emelkedett végzésével a Közalapítványt megszüntette, egyben elrendelte a Közalapítvány nyilvántartásból való törlését.

A Magyarország Cigányokért Közalapítvánnyal korábban szerződést kötött pályázók a fennálló tartozásukat (változatlan törlesztő részletekkel) a Wekerle Sándor Alapkezelő Magyar Államkincstárnál vezetett 10032000-00285128-00000000 számlaszámára kell utalni. A pályázók a közlemény rovatba mindenképpen tüntessék fel a pályázat számát.

Felhívjuk a pályázók figyelmét arra, hogy a befizetés hiányában, illetve elégtelen befizetés esetén a fennmaradó követelés behajtását a Wekerle Sándor Alapkezelő a támogatási szerződésben és a vonatkozó jogszabályokban meghatározott egyéb eszközökkel érvényesíteni fogja.

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási és Roma Stratégia társadalmi egyeztetése lezárult

A magyar kormány 2011. november 9-én regionális konferenciát tartott Budapesten *Nemzeti Roma Integrációs Stratégiák hosszú útja* címmel azokról a nemzeti roma stratégiákról, amelyeket véglegesített formában az Európai Bizottságnak 2011 decemberéig kell benyújtani.

A rendezvény célja a magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási és Roma Stratégia széleskörű bemutatása, valamint annak a lehetőségnek a biztosítása, hogy a nemzeti stratégia megközelítéseiről a régió civil szervezeteinek a képviselői, illetve a kormányzati szereplői egyeztessenek.

Ezzel az eseménnyel lezárult a nemzeti roma stratégia társadalmi egyeztetésének folyamata. A rendezvény támogatója az Open Society Foundations és a Roma Integráció Évtizede Titkárság Alapítvány.

Bővülnek a hazai nemzetiségek jogai, szűkülnek a visszaélési lehetőségek

A nemzetiségi törvény napokon belül az Országgyűlés elé kerül

Erős legitimitás, szélesebb anyanyelvi, kulturális és oktatási jogok

Az új nemzetiségi törvényjavaslat több jogot biztosít a nemzetiségeknek, és megnehezíti, hogy visszaéljenek e közösségek jogaival – közölte ***Latorcai Csaba***, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára sajtótájékoztatóján.

A javaslat célja, hogy a magyarországi nemzetiségek még jobban ki tudják teljesíteni kulturális autonómiájukat, ennek érdekében számos újítást is tartalmaz a 1993-ban elfogadott nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvényhez képest. Ilyen többek között, hogy már nem kisebbségekről, hanem nemzetiségekről szól a törvényjavaslat, jelezve azt, hogy nem többség-kisebbség viszonyában gondolkodnak a jogalkotók, hanem azokat az értéket akarják kiemelni, amelyekkel a nemzetiségi közösségek kulturális sajátosságaikkal hozzájárulnak Magyarország kultúrájához, az összmagyar kultúrához.

Az új jogszabály tervezet az eddigiekhez képest még több segítséget, támogatást nyújt a nemzetiségi közösségek kulturális autonómiájukhoz. Jelentős változás, hogy a következő általános nemzetiségi önkormányzati választásokon 2014-ben már csak azokon a településeken lehet majd nemzetiségi választást tartani, ahol a legutolsó (2011. évi) népszámláláson legalább harmincan az adott nemzetiséghez tartozónak vallották magukat. Ezen kívül feltétel, hogy legalább harmincan szerepeljenek a nemzetiségi választási névjegyzékben. További változás, hogy ismét lehetőség van kedvezményes mandátumszerzésre a települési önkormányzatoknál, illetve a települési önkormányzat nemzetiségi önkormányzattá alakulhat át. Ugyanakkor a törvény által biztosított médiajog szabályozza, hogy a magyarországi nemzetiségek milyen módon és milyen lehetőségekkel jelenhetnek meg a közszolgálati médiában.

A törvény közösségi nemzetiségi jognak ismeri el a történelmi hagyományokat, a nyelvet, a kultúrát, annak ápolását és gyarapítását, a közösségi névhasználatot, a nemzetiségi földrajzi nevek használatát. Ugyanakkor rendelkezik a nemzetiségi nevelési, oktatási jogokról, az intézmény létrehozásának és működtetésének jogosítványairól is. A javaslat szerint a nemzetiségek által használt nyelvnek számít a bolgár, (romani, illetve beás), a görög, a horvát, a lengyel, a német, az örmény, a roma, a román, a ruszin, a szerb, a szlovák, a szlovén és az ukrán nyelv, továbbá a roma és az örmény nemzetiség esetében a magyar nyelv is.

Színekben oldott életek – Cigány festőnők a mai Magyarországon

Medgyesi Gabriella dokumentumfilmes és *Garancsi György*i szociológus összeállításában megjelent a ***Színekben oldott életek – Cigány festőnők a mai Magyarországon*** című könyv, amely cigány festőnőkkel készült életút-interjúkat tartalmaz.

A cigányság megítélése, a kirekesztettekkel, a hátrányos helyzetűekkel való szolidaritás motiválta kötet olyan női sorsokat mutat be, akik hátrányos helyzetük, az esélyek hiánya ellenére is képesek voltak az önmegvalósításra oly mértékben, hogy ma már akár a Velencei Biennálén a roma művészeti kiállítás keretében is megmutathatják tehetségüket, alkotásaikat.

A könyv a cigányság kulturális értékeibe és a tradicionális normák között megszületett művészi elhivatottságba enged betekintést. A riportok sorozatát egy-egy fekete-fehér portréfotó és a művésztől származó idézet nyitja. A születések időrendjében összeállított riportok sorát *Oláh Jolán* nyitja meg, majd többek között *Oláh Mara (Omara), Bada Márta, Orsós Teréz, Csámpai Rozi, Ráczné Kalányos Gyöngyi* életébe tekinthetünk be. A kötetet kép- és irodalomjegyzék egészíti ki.

Indiai és nyírségi cigányok fotói a Képviselői Irodaház aulájában

Normantas Paulius ***Cigányok Észak India (Rajasthan) – Kelet-Magyarország*** című fotókiállításának megnyitójára 2011. november 7-én a Parlament Irodaházában került sor. Az észak-indiai és nyírségi roma népcsoportok életét bemutató tárlatot Nyíregyházán már láthatta a közönség.

A közel kilencven képet bemutató kiállítás huszonhárom képe Indiából származik, míg a fennmaradó közel hetven kép Kelet-Magyarországról. A litván származású fotóművész mintegy másfél hónapos időtartam alatt tizennégy kelet-magyarországi falut fotózott, így járt többek között Ópályiban, Hodászon, Nyírkátán, Kántorjánosiban, Nyírvasváriban és Tiszabercelen. Közel kétezer fotó készült. A kiállítás célja, hogy a cigányság mindennapjait és problémáit művészi látásmóddal mutassa be a művész. A művész a hétköznapi pillanatok mellett a cigányok ünnepeit is bemutatja egy igazi oláh cigány esküvőn és a kisvárdai cigány fesztiválon készített képekkel.

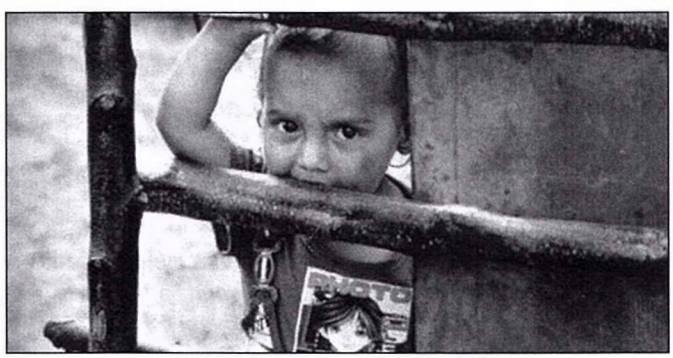

Fotók: szon.hu, sielamaistinga.blogspot.com

A litván fotóművész képei szembesítenek a magyarországi cigánysággal szembeni adósságokkal és kötelezettségekkel, emlékeztetnek a többségi társadalom szocializációs és integrációs feladataira – mondta *L. Simon László*, az Országgyűlés kulturális bizottságának elnöke. Hangsúlyozta, a cigányság integrációja csak akkor lehetséges, ha megismerjük őket és nyitottak vagyunk az értékeire.

Farkas Flórián, az Országos Roma Önkormányzat elnöke köszöntötte a kiállításon résztvevőket. Mint mondta, a színes cigány kultúra mellett ezeken a képeken keresztül azok is láthatják a cigányság mai nyomorúságos helyzetét, akik egyébként nem találkoznak velük. A fotók a valóságot mutatják be, s hűen ábrázolják a nyomort, de ugyanakkor érzékeltetik a nyomor mögött mégis fennmaradó szeretetet,

életvidámságot. Az elnök hangsúlyozta az országos roma kulturális központ létrehozásának fontosságát, amelynek legfőbb feladata a cigányság kultúrájának, hagyományainak ápolása, kulturális értékeinek egybegyűjtése lesz.

Seszták Oszkár, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés elnöke visszatekintve Normantas Paulius munkásságára elmondta, hogy a művész több mint két évtizede járja a világot, és már több mint negyven kiállítással és tizenegy fotóalbummal a háta mögött többek között Tibet, Mianmar, Kambodzsa és Nepál lakóinak életét ismertette meg az európai közönséggel.

A tervek szerint a fotókat jövőre Brüsszelben, az Európai Parlament épületében is kiállítják majd.

Cigány történelem bábokkal

Megnyílt *Sztajkó József* több mint tíz év munkáját feldolgozó bábkiállítása Kispesten, az Aranyházban. A kiállítás a cigányság történelmét jeleníti meg, többek között olyan hagyományos – köztük már eltűnt – szakmákat mutat be, mint a medvét táncoltatók, kerékgyártók, kosárfonók, szegkovácsok, lókupecek.

Fotó: sosinet.hu

A kiállítás fiataloknak és felnőtteknek egyaránt kitűnő szórakozási lehetőséget nyújt, hiszen a múltat, az elődök kultúráját és történelmét idéző alkotások még a mai felnőttek számára is újdonság lehet.

A cigányság történelmét, népi hagyományait, hétköznapi szokásait bemutató vándorló iparos 1940-ben született Karcagon. Bár géplakatos az eredeti foglalkozása, és volt kereskedő is, fiatal kora óta foglalkoztatja a cigányság története, történelme. 12 éves volt, amikor Romániában véletlenül találkozott egy vándorcigány karavánnal. A velük eltöltött másfél hét nagy hatással volt rá. Az együttélés során olyan roma mesterségek elsajátításában vehetett részt, mint a csengőöntés, a kolompozás, a fazekasság, a kerámiázás, a kerékgyártás, kosárfonás, szitakészítés és a kovácsmesterség.

1994-ben nyílt meg első kiállítása, azóta több mint százötven kiállítása volt az ország legkülönbözőbb részein.

Roma ikonok

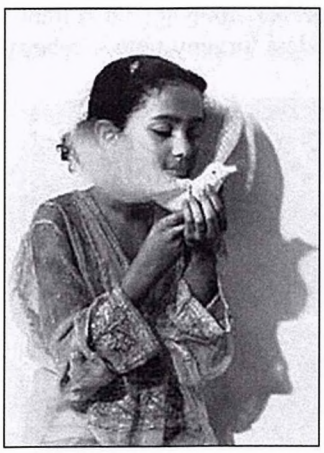

Roma ikonok címmel a Magyar Fotográfusok Házában (1065 Budapest, Nagymező utca 20.) mutatták be *Lakatos Erika* fotóalbumát. Az album igazi időutazás, melyben portrék sorozata látható. Az album fotói már Amerikában is nagy elismerést hoztak a roma származású művésznek. Az album roma nyelven is megszólítja az olvasóját.

Lakatos Erika
Fotók: olvassbele.hu

„Lakatos Erika vegyes technikával készült képein fotórészleteket, grafikus és festett elemeket, számítógépes grafikai megoldásokat montíroz egybe. Képi világa, és az alkotások hangulata [...] őrzi a roma identitás lenyomatait, amelyek a művész személyes élményein, családtagjai portréin, és legkedvesebb tárgyain keresztül, mint személyes élmény és tudás bontakoznak ki a képeken. Lakatos művészete kiváló példa arra, hogy a roma kultúra és művészet a fejlődő technológiákat használja kulturális, politikai és esztétikai lehetőségeinek feltárására." – fogalmazott egy korábbi kiállítás megnyitón *Junghaus Tímea.*

A KuglerArt Galéria vendége: OLÁH MARA ÉS BOGDÁN JÁNOS

Oláh Mara (LD archívum)

A KuglerArt Galéria a cigány képzőművészet, iparés népművészet támogatását, bemutatását tűzte ki célul. Napjainkra már több mint ötven roma művész legjobb alkotásai szerepelnek és megvásárolhatók a *Kőszegi Edit* filmrendezőnő magángalériájának anyagai között. A jelenlegi festmények már láthatóak voltak a Magyar Nemzeti Galériában, a Néprajzi Múzeumban, Pekingben, valamint New Yorkban és Párizsban, Passauban és Stockholmban is.

A festmények mellett a galéria anyagában autentikus cigány népművészeti tárgyak is szerepelnek. Emellett zenei és néprajzi könyvek, albumok és filmek is szélesítik a kínálatot. A Galéria szalonként rendszeresen bemutatkozási lehetőséget nyújt fiatal művészeknek.

A KuglerArt Galéria legutóbbi vendége novemberben *Oláh Mara* (Omara) festőművész és *Bogdán János* (Amígó) festőművész volt. A festményei egyedülálló megjelenését indokolva Oláh Mara egy kedves történettel magyarázta: egy szegedi kiállításon a sírás közben kidörzsölt és fűben elveszett műszemének keresését ábrázoló festménye alá azt a feliratot írták, hogy *Mara pihen*. Felháborodott, így azt követően a képre festett szöveggel is rögzíti a kép mondanivalóját. Míg Oláh Mara naiv festő, Bogdán János tanult roma festő. A kiállítás a kettőjük művészete közötti különbséget is hivatott volt bemutatni.

A KuglerArt Galéria Budapest belvárosában, a Bazilika közvetlen szomszédságában várja a látogatókat.

A Galéria elérhetősége:
Nyitva tartás: keddtől péntekig 14–19 óra szombat 10–15 óra
Cím: 1051 Bp. Szent István tér 3. II. emelet
www.kuglerartszalon.com

HOVATOVÁBB – középpontban az oktatás

A Beszélő folyóirat *Hovatovább* néven rendez kulturális fesztivált két héten át, november 30-tól december 14-ig. A programban szó lesz a ma leginkább központban lévő romanem roma együttélés kérdéséről. A programsorozat fókuszában az oktatás, a szervezők célja a jó gyakorlatok bemutatása, a sikeres programok megvalósítóinak találkozása, a mélyszegénységben élőkkel foglalkozó alapítványi iskolák helyzetének bemutatása.

A fesztiválon koncertek, színházi előadások, filmbemutatók szórakoztatják a látogatókat. Fellép többek között *Fischer Ádám*, a *Romano Glaszo*, *Ujj Zsuzsi*, a *Karaván Színház*.

A program nyitónapján *Napsütötte* sáv címmel a berettyóújfalui Igazgyöngy Alapítványi Művészeti Iskola mutatkozik be egy, a gyermekek fotóiból és rajzaiból összeállított kiállítással, illetve a róluk készült *Ahogy te* akarod című dokumentumfilmmel. Az iskolát támogatni is lehet, a látogatók licitálhatnak a rajzokra és fényképekre a program utolsó napján. Az iskola elsődleges célja az alapfokú művészeti oktatás, a tehetséggondozás, a szociálisan hátrányos helyzetű és roma tanulók fejlesztése, integrációjuk elősegítése és továbbképzések szervezése.

A fesztivál gyerekprogramján színházi előadásokkal, kézművesekkel, zenebohócokkal várják a kicsiket és nagyokat. Az érdeklődők kortárs roma festők tárlatát tekinthetik meg és beszélgetést folytathatnak *Gyerekek a mélyszegénységben* címmel többek között *Ferge Zsuzsa* szociológussal. A fesztivál keretében külső helyszínen, a KuglerArt Galériában (Bp. V. Szent István tér 3.) cigány festők kiállítása nyílik. A fesztivál alkalmából írt verseket és prózákat irodalmi est keretében mutatják be. A komolyabb téma iránt érdeklődők az oktatás, a köznevelési törvény témakörében beszélgetésben vehetnek részt.

A fesztivál helyszíne: OSA Budapest, V. ker. Arany János utca 32. (*A program ingyenes.*) *(Fotó: igazgyöngyalapitvany.hu)*

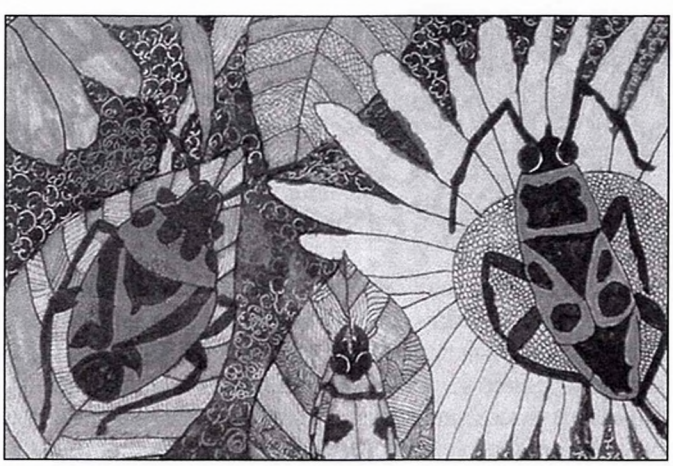

Zenés kavalkád

Műfajok találkozása címmel rendeztek zenés kavalkádot az Aranyházban. A rendezvény egyaránt helyet adott az autentikus cigányzenének és a magyar nótának, a kamarazenének, a dzsessznek. A zenei kavalkádot *Zámbó Attila* – nem roma – festőművész romákról szóló alkotásainak bemutatás kísérte. A festőművész tárlatán a tájképei mellett a cigányokról készült arcképei is láthatók lesznek.

TÁNCHÁZ A FONÓBAN a Khamoro Cigány Tánc Egyesülettel

A 2002-ben baráti közösségből alakult zenés-táncos egyesület, a Khamoro Cigány Tánc Egyesület minden második hét pénteki napján 20 órai kezdettel várja a fiatalokat és időseket a Fonóban, ahol koncerteznek és táncházat is tartanak. Cím: Budapest, 1118 Sztregova utca 3.

Akinek nincs lehetősége a táncházba látogatni, otthon is élvezheti az együttes zenéjét. A 2007-ben megjelent Lingara (Csavargók) és a 2009-ben megjelent Romano Rat (Cigány vér) című albumok dalai minden lábat megmozgatnak…

Fotó: www.khamoro.hu

90 éve született Cziffra György zongoraművész

„Liszt reinkarnációja" – a francia zeneszerző, *Marcel Dupré* nevezte így a legendás magyar zongoraművészt, Cziffra Györgyöt. Cziffra a múlt század egyik legnagyobb virtuóza cigány család gyermekeként, nagy szegénységben látta meg a napvilágot Budapesten 1921. november 5-én.

Fotó: Cziffra György (goingthruvinyl.com)

Cziffra már ötéves korában cirkuszban zongorázott. Zeneakadémiai tanulmányait anyagi okok miatt nem fejezhette be, magánúton tanult tovább, megélhetéséről bárzongoristaként gondoskodott. 1933-tól koncertezett Európa-szerte: Skandináviában, Hollandiában és idehaza egyaránt. 1946-tól ismét itthon, kiskocsmákban lépett fel, fellépni túlságosan nyílt magatartása miatt nem engedték. A világháborúban hadifogságba került, majd 1950-ben politikai nézetei miatt ismét börtönbe vetették. 1956-ban feleségével és fiával Bécsbe emigrált, majd Párizsban telepedett le.

Munkássága során zenei fesztiválokat szervezett, ifjú tehetségek részére alapította a versailles-i Cziffra György Zongoraversenyt, és létrehozta a Cziffra Alapítványt, amelyen keresztül tehetséges ifjú művészeket, muzsikusokat és képzőművészeket támogatott.

A zongoraművész megkapta a francia Becsületrend tiszti keresztjét, s bár 1968-ban megkapta a francia állampolgárságot, mindig magyarnak vallotta magát. 1973-ban látogatott vissza először Magyarországra, óriási sikert aratva. 1986-tól mesterkurzusokat vezetett a keszthelyi Helikon Zenei Fesztiválon. 1993-ban a Magyar Köztársaság Érdemrendjének tiszti keresztjével tüntették ki. 1994. január 17-én halt meg. Önéletrajza *Ágyúk és virágok* címmel olvasható.

A Baranya megyei teknővájó cigányok (4. rész)

A bogádmindszenti „Dzsungel"-nek csúfolt telepről húsz család került a faluba a hatvanas években. Körülbelül felerészben régi, megüresedett parasztházakat vásároltak meg (a község lakossága 1960 és 1970 között 730-ról 551-re csökkent), ill. a tanács által szervezett lakásépítési akció keretében 10% lefizetése mellett kamatmentes kölcsönnel jutottak házhoz. A régi házakat vásárlók szükségszerűen szétszórtan helyezkednek el, de az újonnan építkezők házhelyét a falutól bizonyos mértékig elszigetelten jelölték ki. A község két egymástól jelentős távolságra fekvő részre tagolódik, a régi falumagra és az állami gazdaság középpontja körül kialakult újabb településre.

A cigányok házhelyei a két egység közötti terület közepén helyezkedtek el. Így tulajdonképpen egy belső telep alakult ki az egymás mellett sorakozó típusházakból. Igaz, hogy a falu két része azóta közeledett egymáshoz, valószínűleg hamarosan össze is fog érni, mégis a belső telep szinte szimbolikusan utal az asszimilálódási törekvések ellentmondásosságára. A telepről már eljöttek, de a faluba még nem érkeztek meg. Az elkülönítésben tendenciát kell látnunk, mert a megyében általános, hogy a különböző lakásépítési akciók keretében ilyenfajta, falun belüli telep alakul ki.

A házépítés legtöbbször csoportos akció. Többen osztoznak azonos sorsban. A beköltözés magányosabb, és sokszor szegényebb változata a régi ház megvásárlása. A házat ott és akkor kell megvenni, ahol és amikor éppen akad.

Az asszimilálódás kétségbeesett igyekezete gyakran elszigeteltségbe fullad. A beköltöző minden törekvése arra irányul, hogy „terepszínűvé" váljon, hogy észre se lehessen venni, nehogy valami rosszat mondhassanak róla a nem cigány környezetben. Mivel ez tökéletesen nem sikerülhet, az önfeladás és megalázkodás eredménytelensége kétszeresen is feszültségeket szül. A faluba kerülés a személyiség konfliktusaival, törésekkel járt együtt. Ezek a cigányok mindenkitől félnek, mindenkivel bizalmatlanok, egyszerre dicsekszenek és tagadnak el, egyszerre dörgőlőznek és utálkoznak. Lelejárnak a telepre, gúnyolódnak a putrikon, szegénységen, de ugyanakkor érezhetően biztonságot keresnek. Nem érzik meg igazán sajátjuknak, amit megszereztek. A konfliktusokat a beköltöző nemzedék már valószínűleg nem is tudja önmagában feloldani. Szembetűnő volt a különbség a telepen sok helyütt érzékelhető emberi közvetlenség, természetesség, és a faluba költözöttek legtöbbjének alakoskodása között.

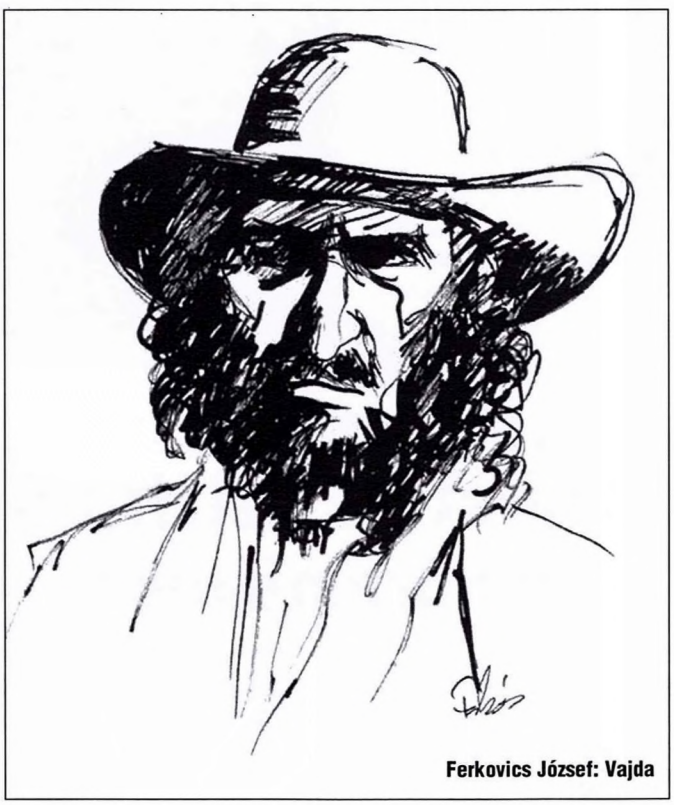

Ferkovics József: Vajda

A nagyobb mérvű beköltözések sajátos szelekciót eredményeztek a faluszéli, tehát amúgy is másodlagos, szervetlen telepeken. Maradtak a mindig proletár, parasztizálódni képtelen családok, szegénységbe ragadt emberek. Ezeknél a mezőgazdaságból élés szinte kizárólag a Tsz-ben vagy állami gazdaságban végzett bérmunkára korlátozódik. A háztáji állattartás vagy kertművelés minimális mértékben játszik szerepet. A gazdaságokban végzett munkájuk trágyahordás, vagy más hasonló szintű munka. A disznóhizlalás nem mint a házhoz jutást segítő tőkeképző lehetőség, hanem mint alternatíva szerepel legfeljebb. Vagy a ház, vagy a disznótartás.

Ezt a típust, ha sikerül is kedvezményes akció keretében házhoz jutni, a kölcsönök és egyéb, a költözéssel járó anyagi terhek annyira kizsigerelik, hogy még nyomorultabbá válik. Hasonló típusúnak tekinthető sok olyan család is, amely falusi telepen lakik, de a családfő építőipari segédmunkásként („culáger") dolgozik.

A telepen maradtak sokan azok közül, akiket a tanácstagi, segédrendőri vagy más hasonló funkció bizonyos hatalommal ruházott fel, és ezt a hatalmat a telepen lakva, a telepiek között hatásosabban tudják gyakorolni. A telepiek megvetik őket, de félnek tőlük.

A telepen ragadt, a kötetlenséghez, a kisebb fokú társadalmi ellenőrzéshez ilyen áron is ragaszkodó típusnak több változata van. Lényegé-

ben mindenki ide tartozik, akinek nincs állandó munkaviszonya, hiszen eleve nem részesülhet házvásárlási vagy építési kedvezményben. De akad olyan család is, amelyik többé-kevésbé tudatosan nem akar beilleszkedni a falu zártabb, kevesebb mozgási lehetőséget kínáló keretei közé.

Végül a telepen maradt a legelesettebb réteg, egyrészt a lelki, szellemi defektusokkal, testi fogyatékosságokkal terhelt családok, másrészt a munkaképtelen, legjobb esetben szociális segélyből, alkalmi munkából tengődő öregek, vagy azért, mert a fiatalok emelkedésének útjában álltak, és ott felejtették őket (ez elsősorban a kisebb tartással rendelkező parasztizálódók között fordul elő) vagy azért, mert nincsenek rokonaik.

Ezeknek a megrostált telepeknek természetesen semmifajta kohéziós ereje nincs. Bomló, pusztuló, széteső világuk a tervek és vágyak szintjén egészségesebben gondolkodó embereket is magához hasonlítja. Minél tovább kénytelen valaki egy ilyen telepen lakni, annál kevesebb esélye marad a kitörésre.

Ezek a telepek baranyai viszonylatban közepes nagyságú községekhez kapcsolódnak. A lakosság gyors ütemű elvándorlása nem az ilyen falvakra jellemző, az egész telepet az adott falu már csak ezért sem tudja magába olvasztani. Így a telepről való elkerülés másik és másodrangú lehetősége a szétszóródás a környező községekbe.

Szétszóródás több faluba, a sorvadó falvak atmoszférája

A szétszóródás folyamata régen kezdődött. Vannak olyan adatok, amelyek bizonyítják, hogy a századfordulón is éltek egyedül, elszigetelten cigány családok egy-egy faluban. De bennünket most elsősorban az újabb telep-felbomlásokat követő helyzet érdekel. A háború után a pásztornak szegődés hulláma volt az első olyan tényező, amely szétköltözési folyamatot indított meg. Többnyire még nem véglegesen, hanem a visszaköltözés lehetőségét fönntartva. A viszonylat spontán, és éppen ezért hosszabb időszakot átfogó telepfelbomlások fokozták a szétszóródás mértékét és ütemét.

Az első lépcsőben – ahogy ezt vázolni próbáltam – e törvényszerű kiválogatódás eredményeként feltöltődött a telep faluja. Ez a megbomló, széteső telepet önmozgásba hozta. Aki mindenképpen el akart kerülni a telepről, ám az adott faluba költözés anyagi terheit nem tudta vállalni, ezenkívül maga sem felelt meg a beköltözést jóváhagyó íratlan és írott elvárásoknak, annak egy kisebb település régi parasztházának megvásárlása maradt, mint lehetőség.

Ez az út széles skálájú, differenciált választási lehetőséget biztosít. Az elvándorlással, vagy a százados múltú ormánsági születéskorlátozás miatt kihalással megüresedő régi parasztházak vételára nagyon különböző. Mondhatnám falvanként, házanként változik. Az adott települése perspektívái, a kihalás feltételezett üteme, a fejlesztés vagy visszafejlesztés esélyei és a gazdasági klíma pontosan körülírható különbségeket hoztak létre. Ezek a tényezők, mint valami gyümölcsszabályozó gépsor, szelektálták a felbomló telepek szétköltöző lakóit. A telepek végleges felszámolása mindig a maradék szétszóródásával végződött.

A telep megszűnését el is lehetett könyvelni, de a problémák korántsem oldódtak meg. A házak értékének különbségei pontosan kifejezik az adott község társadalmi közegének minőségét, megszabják a benne megvalósuló létforma kereteit. Az olcsó házakat általában azért lehet kevés pénzért megkapni, mert az adott település perspektívátlan világából, aki csak teheti, hanyatt-homlok menekül. Azaz a házak iránt nincs komolyabb kereslet. A lakosság helyben maradó részét a telepeken leírtakhoz hasonló kontraszelekció határozta meg. Elesettek, sorsukba beletörődik, öregek, terheltek stb. Nem kizárólag ezek az összetevők léteznek, de ezek szabják meg a falu arculatát. Így a megrostált telepekéhez hasonló, semmire sem ösztönző, minden motívumával a beletörődést sugalló, deprimáló szociálpszichológiai mikroklíma alakul ki. Ezért a társadalmi felemelkedés szempontjából egyértelmű zsákutcának tekinthető. Az ilyen kihaló tendenciájú kisebb falvak többnyire egy nagyobb tanácsi körzet tagközségei. A székhely a községtől gyakran több kilométer távolságban, rossz közlekedési viszonyokkal, földrajzilag is elzárt helyzetben. A tanácsi körzetet érintő mindenfajta beruházásnak, kommunális fejlesztésnek, intézményhálózatnak csak a forgácsai jutnak el ide, ha egyáltalán eljutnak.

A székhely községbe települt a tsz-központ és minden hasonló intézmény. A tagközségek lakói perifériális helyzetben vannak, „nincsenek közel a tűzhöz". Igaz, hogy a megélhetés ilyen viszonyok között anyagilag kevésbé megterhelő. Igaz, hogy a háztáji fejlesztésének a lehetőségei is kedvezőek.

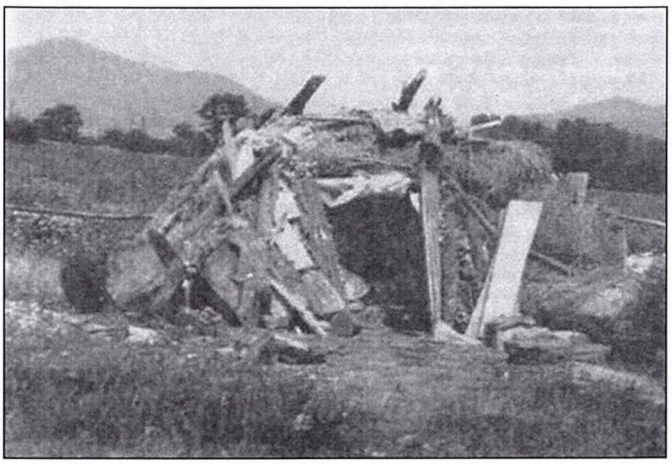

De erre jóformán semmi sem ösztönöz, a gyarapodás modelljei nem adottak. Akad néhány sorvadó falu, ahol a speciálisan kedvező körülmények mégis konjunkturális viszonyokat teremtettek, és gyors ütemű gazdagodás indult meg. De mindez olyan mértékű igénytelenséggel, beszűkültséggel párosult, amely ellene dolgozik a gyarapodásból fakadó perspektíváknak.

A tanácsi apparátus által irányított radikális telep-felszámolások is elsősorban a szétköltöztetés szisztémáján alapulnak. Az 1966-os drávai árvíz után a Siklósi Járási Tanács elhatározta a félig összedőlt zokogai cigánytelep megszüntetését. A zokogai telepet hatósági intézkedéssel szüntették meg, egyik napról a másikra. A cigányok teljes kétségbeeséssel vették tudomásul a döntést, és máig haragszanak arra a társukra, aki kimondta az első igent. Mivel a megszűnést nem előzte meg hosszan elnyúló, spontán bomlási folyamat, és egy régi telepről volt szó, működtek kohéziós erők. Ennek tulajdonítható, hogy a széttelepített cigá-

nyok többsége lassan beszivárgott az amúgy is legtöbb családot befogadó Bogdására, azaz a közösség képes volt egy faluban többé-kevésbé ujjászerveződni. A választás azért is szerencsésnek bizonyult, mert a legtöbb asszimilálódási lehetőséget kínáló, legstabilabb szerkezetű településre esett a lehetősége alternatívák közül. A bogdási eset mutatja, hogy a szétszóródás nem egyértelmű tendencia.

A mozgásirányok tehát egyszerre hoznak létre sűrűsödéseket és ritkulásokat. Legtöbbször az így összekerült családoknak nincs közösségképző ereje, annál is inkább, mert nem egy helyről verődnek össze. Nagy a fluktuáció, ezért a csomópontok viszonylag rövid időszakaszonként más-más községbe tevődnek át. Ezek a hullámzások a gyökértelenségre, a megkapaszkodás nagyon kicsi esélyeire utalnak.

E szétszóródási folyamat perifériáján olyan családok helyezkednek el, amelyek a lehető legtudatosabban szakítani akarnak mindenfajta cigányközösséggel. Asszimilálódásuk egyetlen lehetőségének a teljes elszigetelődését, az *„egyedüli cigánynak lenni a faluban"* elv megvalósítását látják. Valami rögeszmés megszállottsággal hiszik, hogy elválva a többiektől, önmagukban nem minősülnek cigánynak.

Az ilyen fajta izoláltság csak akkor vezet pozitívabb eredményhez, ha egy, a hagyományostól teljesen elszakadt, nagyon erősen parasztizálódott, több nemzedéken át érlelődött, új életforma alapozza meg.

Áttelepítés, összetelepítés falun

A gilvánfai telepet hatósági intézkedéssel telepítették át a falutól nem messze kijelölt területre, mert a régi helyen a talajvíz állandó veszélyt okozott. A telepnek ehhez a részéhez „L"-alakban kapcsolódik tizenhat ház. Lakói egy másik erdei telepről költöztek ide. Lényegében annak a tendenciának a folytatódásáról van szó, hogy a funkciójukat vesztett erdei telepek közelebb „jönnek" a faluhoz. Itt a hatósági közbelépés ezt radikálisan oldotta meg. Csakhogy gyakorlatilag összeolvadt két telep. Mindkettő természetes egyensúlya megbomlott. Az át- és összetelepítés együttesen feloldotta a korábbi telepek viszonylagos zártságát, megindultak a beköltözések másfelől is.

Mint mondottam, a megyében nagy a fluktuáció. A közösségtől elszakadt cigánycsaládok közül sok időről-időre továbbáll, mert sehol sem tud gyökeret ereszteni. Belső vándorlást vált ki a jobb munkalehetőség keresése is. Nagy általánosságban a legmobilabb réteg rendelkezik a legkevesebb tartással, távlattal, a legkevesebb fogódzóval a nem cigány társadalom felé. Általános tapasztalat az is, hogy a mesterséges hatósági beavatkozás, át- és összetelepítés csökkenti a telep ellenálló képességét a felhígulással szemben. Az idegenek nagyobb mértékű beáramlásával a telep egyre heterogénebbé válik. Ráadásul a skála negatív irányban szélesül. Az ilyen telepek hirtelen megduzzadnak, feltöltődnek mobil, köztük jócskán lumpen elemekkel. Mindez kérlelhetetlenül egy deklasszált, lumpen életforma tipikussá válását segíti elő. A telep összetartó erejét tehát éppúgy bomlaszthatja a szervetlen növekedés, mint az elköltözésekkel kialakuló szelektív csökkenés. A szervetlen megduzzadásnak ezek a példái már a városszéli nagytelepek felé mutatnak.

A rákosan túlburjánzó városi telep

A teknővájó múltú cigányok közül még a falu világával is keveseknek sikerült azonosulni. A felbomló hagyományos életforma helyét a legritkább esetben foglalta el egy hasonlóan kialakult konvenció-rendszerre épülő másik életforma. Egyrészt, mert a tradicionális paraszti életforma maga is bomlásnak indult, másrészt mert a kirekesztettség, a nem cigány társadalom ellenállása a beolvadás ellen dolgozott. Még élesebben jelentkeztek a konfliktusok egy olyan közegben, ahol a nem cigány lakosság is egészen rövid idő alatt vesztette el korábbi életformájának gazdasági alapját, és így semmifajta hagyományokat őrző modell nem állt rendelkezésre.

Komlón a háború utáni felemás gazdasági helyzetben erőltetett ütemű iparosítás kezdődött, amely rövid idő alatt sokszorosára növelte a munkaerő-szükségletet. A legmobilabb, a legkevésbé kötött réteget sikerült leginkább megmozgatni, hogy ezt a szükségletet úgy-ahogy kielégítsék. A lakosság anélkül nőtt a többszörösére, hogy megfelelő urbanizálódás ennek keretet adott volna. A komlói bányák és kiegészítő üzemágak felfuttatása falusi közegben, egy '47-ben is csak nagyközséggé előlépett településen zajlott le.

A Komló környéki cigányok ebben az időszakban elsősorban erdei munkából éltek. A deklasszálódott hagyományos életforma maradványait főként a völgyekben meghúzódó kisméretű erdei telepek őrizték, tradicionális építkezési módokkal. Az adott történelmi pillanatban tulajdonképpen felcsillant annak a lehetősége, hogy a környező községekből a bányához szegődő cigányok a nem cigányokkal azonos pályát fussanak be. Hiszen mindenki, aki frissen került a bányába és Komlóra, idegen közegben, barakkokban, közeli falvak átalakított istállóiban kezdett új életet. Bármilyen változás irányába elvileg azonos esélyekkel indulhattak el.

A tanulmány Havas Gábor azonos című 1982-ben megjelent tanulmányának rövidített változata. Cigány Néprajzi Tanulmányok 6. Magyar Néprajzi Társaság, Bp. 1997

Fotók: sulinet.hu, tankönyvtár.hu, OSZK

– folytatjuk –

Pengő

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy cigány király. Annak volt három fia és három lánya. A nagyobbik fiút Esványnak hívták, a középsőt Bársonynak, a legkisebbiket meg Pengőnek. A legnagyobb lányt Dudának hívták, a középsőt Bizsának, a legkisebbiket pedig Hecinek.

Egy napon Esvány észrevette, hogy az apjának az egyik szeme sír, a másik pedig nevet. Elmondta a testvéreinek. Azok pedig azt mondták:

– Te vagy az öregebb, menjél és kérdezd meg apánkat.

Esvány bement az apjához.

– Apám, azért jöttem, hogy mondd meg, miért sír az egyik szemed és miért nevet a másik.

– Az Úristenit! Hogy mertél ilyet kérdezni! – kiáltotta a király. Aztán felvett egy kést és a fia után hajította. A fiú rögtön kiszaladt, a kés pedig beleállt az ajtóba.

– Na, mit mondott az apánk? – kérdezték a fiúk.

– Menjél be Bársony, majd neked is elmondja – válaszolta Esvány.

De Bársony is ugyanúgy járt, mint a bátyja.

Az ajtóban már két kés rezegett. A testvérei tőle is kérdezték, hogy mit mondott a király.

– Menjél most te Pengő, neked is elmondja, úgyis bolond vagy – mondta Bársony.

Pengő is bemegy és kérdi az apját:

– Apám, az egyik szemed miért sír, a másik pedig miért nevet?

– Hát már te is ezzel jössz?

Ahogyan ezt mondta a király, már hajította is a kést. De Pengő megfordult a sarkán és elfordította a fejét. Aztán kivette az ajtóból a három kést, és az asztalra tette az apja elé.

– Apám, ha megölsz, akkor se megyek ki addig, amíg meg nem mondod, hogy mi a bajod – mondta a fiú.

– Jó anyatejet ittál fiam. Azért sír az egyik szemem, mert jönni fog három sárkány. Dudát az egyik az ajtón kéri. De muszáj odaadni neki, mert nem lehet mit tenni. A másik sárkány Bizsát az ablakon kéri ki. Őt is oda kell adni. A harmadik sárkány pedig a kéménynél kéri majd Hecit.

Akkor este éjfélkor jött egy huszonnégy fejű sárkány. Bekiabált az ajtón.

– Adjátok ki Dudát, mert ha nem elvész az életetek!

Nagy félelemmel a lányt odaadták.

Második este egy negyvennyolc fejű sárkány jött Bizsáért. Az ablakon bekiáltott:

– Adjátok ki Bizsát, mert ha nem elveszem az életeteket!

Bizsát is odaadták.

Harmadik este egy hatvanhat fejű sárkány szállt a kéményre, és onnan kiáltott:

– Adjátok ki Hecit, mert ha nem a föld gyomrába tapslak benneteket palotástól együtt.

Nagy sírás közepette Hecit is odaadták.

Másnap Esvány mondja Bársonynak:

– Nagy szégyen ez nekünk, elvitték a három húgunkat, de még azt sem tudjuk, kik voltak. A cigányok ha meghallják, ki fognak kacagni minket. Mi királyfik vagyunk, okosak, erősek, menjünk és keressük meg őket.

– Bátyáim, hadd menjek én is veletek, mert nekem is testvéreim voltak, nemcsak nektek! – mondja Pengő.

– Menj innen, te bolond, utánunk nem jöhetsz, ne járassál le minket a cigányok előtt!

El is indult a két idősebb fiú, a lányokat megkeresni. Akkor este, Pengő bement az ólba és látja, hogy az apjának a kancája egy kiscsikót hozott a világra. Pengő az ölébe vette:

– De jó, hogy megszülettél kiscsikóm, úgyis el akarok menni, ha az apám elenged.

Azt mondja a kiscsikó:

– Én is megyek veled, itt ne hagyjál, mert én mindent tudok a húgaidról, nélkülem nem érsz semmit. Az éjjel minden órában az anyám tejét kell innom ahhoz, hogy megerősödjek, ezért segítened kell. Most pedig menj és beszélj az apáddal, mondd meg neki, hogy elmész és te fogod visszahozni a húgaidat.

Megy Pengő, és mondja az apjának:

– Apám, én megyek a húgaim után, de én addig megyek, amíg vissza nem hozom őket. Vigyázz magadra apám, ne szomorkodj, az Isten velünk lesz, megsegít minket. Apám, a te kancád a világra hozott egy kiscsikót, azt viszem magammal.

– Na, látod fiam, azért kacag a

másik szemem, mert tudom, hogy a három fiam közül valamelyik vissza fogja hozni a lányaimat. Csak azt nem értem, hogy miért egy kiscsikóval indulsz útnak, ahelyett, hogy vinnél magaddal egy erős lovat.

– Ó apám, mit csináljak én egy nagy lóval, de ezzel a kiscsikóval egész úton játszhatok.

– Na, jól vagy fiam, legyen úgy, ahogyan te akarod.

Másnap Pengő elköszönt az apjától. Kezébe vette a kiscsikó kantárját, és útnak indult. Mikor kiértek a városból, mondta neki a kiscsikó:

– Gazdám! Nézzük meg, mit csinálnának a bátyáid, ha meglátnának téged ebben a hosszú ingben! Szerintem megölnének.

– Hát én azt nem tudom lovacskám.

– Akkor gyere, ülje a hátamra, majd meghallod, hogy mit fognak neked mondani.

Erre Pengő felült a csikó hátára és felreppent vele a felleget közé. Nemsokára leszálltak egy útkereszteződéshez és mondja a kiscsikó:

– Nézd Pengő, mutatok neked valamit. Ki van téve ide ez a tábla. Az van ráírva, hogy innen három irányba lehet menni, de egy úton csak egy ember mehet. Nemsokára a két bátyád is ideér, már nincsenek messze. Én elbújok ide a fák közép, te pedig meglátod, hogy mit fognak csinálni.

A kiscsikó el is bújt a közelben. Mikor észrevették Pengőt a testvére, azt mondták:

– Nézd, a bolond hamarabb ideért gyalog, mint mi lóháton!

Mikor odaérnek, mondják Pengőnek.

– Pengő, mit akarsz? Ki akarsz minket kacagtatni a világ előtt? Nem szégyelled magad ebben a hosszú ingben?

Válaszolja Pengő:

– Miért szégyellném magam. Hát az enyém ez az ing, nem pedig a tiétek

Erre azt mondja Esvány Bársonynak:

– Öljük meg, mert ez még nagy szégyent fog ránk hozni.

– Drága kedves testvéreim! Ne öljetek meg, nézzétek meg azt a táblát. Arra rá van írva, hogy innen három irányba lehet menni, de egy úton csak egy ember mehet. Válasszatok ki nekem egy utat, és így nem tudok utánatok menni.

Erre a két fiú kiválasztott magának egy-egy utat, a legrosszabbat pedig Pengőnek hagyták.

Amikor a két testvér elindult a kiválasztott útjukon, a kiscsikó előjött rejtekhelyéről és azt mondta Pengőnek:

– Ugye, hogy megöltek volna, de ne bánkódjál, induljunk máris a legidősebb húgodhoz. Ha odaérünk, mutasd majd a sógorodnak, hogy te bolond vagy. A tyúkól tetején van egy ócska kesztyű, azért kérd el tőle, mert ha azt valaki a kezére húzza, a világ ereje lesz benne.

Amikor odaérnek, a legidősebb húga, Duda elkiáltja magát.

– Jaj, szegény bolond testvérem, az uram a sárkány meg fog ölni téged!

– Ne félj húgom, mert elbújok az ágy alá.

Pengő el is bújt, és egy kis idő múlva megjött a sárkány. Azt mondta Dudának:

– Te bestia! Idegen szagot érzek, lator van a házban?

– Ne mondj ilyet kedves uram, a legkisebbik bátyám van itt.

Elkiáltja magát a sárkány.

– Gyere elő sógor, hadd beszéljek veled!

– Megyek sógor, csak meg ne üssél!

Elő is jött Pengő. A sárkány pedig mondj a Dudának:

– Hozzál ide húsz fazék töltött káposztát, húsz sült marhát és húsz pogácsát!

Amikor kétfelé rakták az ételeket, a sárkány mondja Pengőnek:

– Na, sógor, aki ezt az ételt hamarabb megeszi, az lesz a győztes, és a másikat a maradékkel fejbe verheti.

– Én már megmondtam neked, hogy ne verekedjél, mert nem azért jöttem hozzád.

– Na, akkor együnk, de vigyázz, mert én a maradékot a fejedbe verem.

Elkezdtek enni. Egyszer csak Pengő a kezét hozzáérintette az ételhez, utána a mellkasához nyúlt és az étel nyomban eltűnt. A sárkány erre azt mondta:

– Na, sógor, te nyertél, ezért a maradékot a fejemhez verheted!

– Nem azért jöttem én, hogy verekedjek, csak azt akartam látni, hogy jól van-e a húgom. De én már nem is maradok, megyek haza, hogy elmondjam, hogy jól van.

– Vigyél magaddal annyi aranyat, amennyit elbírsz – mondta a sárkány.

– Dehogy viszek, hogy az úton megöljenek az aranyért.

– Hát, akkor mit adjak neked sógor?

– A tyúkólad tetején láttam egy kesztyűt, azt add nekem, mert ha hazafelé megyek és fázni fog a kezem, akkor hol az egyikre, hol a másikra húzom majd.

– Azt nem adom, kérjél valami mást!

– Akkor nem kell semmi – mondta Pengő és elindult.

Mondja Duda a sárkánynak:

– Add már neki azt a kesztyűt, ne vedd el a kedvét, látod, mennyire örült nekünk.

– Na, jól van, hívd vissza Pengőt, odaadom neki a kesztyűt – mondta a sárkány a feleségének.

Amikor Pengő megkaptam a kesztyűt, nagyon örült, majd megcsókolta a húgát, elbúcsúzott tőlük és örömmel szaladt a kiscsikójához. Elmesélte neki, hogyan tudta megszerezni a kesztyűt. Erre a csikó azt mondta:

– Most már mehetünk a másik húgodhoz, Bizsához. Ott az ól tetején van egy kard, azt kérd el a másik sógorodtól, mert abban a világ ereje van.

Amikor Bizsa meglátja Pengőt, elkiáltja magát:

– Jaj, testvérem, ha hazajön az uram, a sárkány, meg fog ölni!

– Ne félj, mert én elbújok előle.

El is bújik Pengő az ágy alá. Jön a sárkány és már az ajtóban mondja a feleségének.

– Te, asszony! Idegen szagot érzek, valaki van a házamban?

– Ó uram, az én legkisebbik bátyám jött el, hogy megnézzen minket. Az Istenre kérlek, meg ne üsd!

Írta: Rostás Mihályné

Forrás:
Lujza meséi – Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei cerhár cigány népmesék magyarul és cigányul, Magyarországi Cigányok Nyelvőrző Egyesülete, Budapest 1999
Illusztráció: Varga László

– folytatjuk –

Kertész Imre:

Bizhelyakipe

Apol skurto shukar vorbipe inkerdas, haj pala leste kaver manusha phendine lashi vorba, ande kaver shibanca: „Attention, attention!" – ashundom francickavorbasa; „Pozor, pozor!" – kade zhanav chexicka shibasa; „Nyimanye, nyimanye, ruszki tovariscsi nyimanye!" – haj kadi shib andas mange jekh drago serojipe, kana me kathe reslom ando najardo than vorbisardine le manusha; „Uvaga! Uvaga!" – pune kathe pasha mande izdrandos beshlas opre ando pesko pato, haj phendas pe amen o polsko nasvalo: – Csiha bendzs! Terasz polszki kumunyiki! –, atunchi serosardom man feri pe leste, sar kade mishkisajlos kerdas kado dyes; apol pe muro chudipe, jokharsa feri: – Dik, dik! O gazho lagergrupo… – haj gindisardom man: chi zhanglom kadi, hoj vi kasavo si. De vi voj pa o slobodipe vorbisardas, de chi jekh vorba chi das pa e zumi, so chi lamas. Vi me zurales losshajlam, hoj ama slobodime si, de pe kodi gindisardom man: aratyi kado dyelo nas, hoj nas mizmeresko xaben. Ab tunyariko sas ande aprilisheski ratyi, vi o Pjetyka palpale avilas, lolemoskos, but-but amenge chi hatyarde vorba phendas, kana pale ande glasoski kutija vorbisardas o Lagereraltester. Atunchi manglas le manushendar, kon sas Kartoffelschalerkommando, von te zhan ande pitara palpale, le majbut manushen manglas pe kodoleste, haj te na soven, ka aba zurali zumi, gulyaseski zumi kderen tumenge: me palpale pashjilom po pato, haj vi akanak aba shaj gindisardom man po slobodipe.

Kana khere reslom, kasavi vrama sas, kana gelom-tar kherestar. Sa zeleno sas, vi o vesh, vi o plaj, vi opral pe le praxosarde mule avri barilas e char, haj ande kadi vrama o melalo Appelplatz, haj pe leste si but mel, hertiji, konzervoske kutiji, dirzi, kirpi andre bilyan ando asfalto, milajesko mashkar sas, kana ando Buchenwaldo vi man pushline: kames te zhas khere? Le terne kamen te zhan, jekh thulo, panre balenca, le ungrikone lageresko komiteto jekhe manushesa, kon amare dromesko dyelo kamel te kerel. Akanak si baro vurdon, ha akanak zhanen te ingren le amerikanicke ketani amen karing ushtyimasko plaj: le majbut si amaro dyelo, phendas o manush, haj voj kodi phendas, hoj lesko anav „Miklosh bachi". O trajo trubuj te phiras, haj so te keras, kaver dyelo ame nashtik keras. Andre dikhlom kadi, nashtig keras ame kaver. Akanak aba jekh cerra sasteske shaj phendom man, de inke sas man cino bajo, cerra nasvalipe. Kana andre pizdom muro naj ande muro mas, kothe dicholas le pizdipesko than, sarte ando chil, vaj ando mom kerdomas. Vi muri musura boldyilas, kana ande dulmutani vrama ando SS-hospitalo ande sobaki glinda dikhlom man anglunovar. Akanak so dikhlom ande glinda, kadi musura, kaver sas, muri chikat biucho sas, kaj mure kan sas duj shulyipe, ande kaver than kolo sukoleco sas, muri musara zurales phuri kerdyilas. Haj inke langajlom, muro chacho punro cirdom pala mande: naj bajo, le kheresko ajero maj sastyarel tut, phendas Miklosh Bachi. Khere, phendas, nyevo them keras ame, haj sityardas amen pe nyeve gilya. Ande gav, ande cine forura phujatar zhas ame – so unyivar sas –, anda kadal gilyadam, ketanas gelam trinzhenenca, and-ekh gleda. Me zurales kamlom – „Madrid hataran, allunk a vartan" gilyi chi me chi zhanav te phenav sostar. Kamlom te gilyabav vi jekh kaver gilyi, ande soste si: – „E-gesz nap ro-bo-to-lunk / Es majd hogy e-hen nem veszunk. / De fog-ja mar a fegyvert mun-kaba-tört kezünk!" Apol inke kamlom vi kaver gilyi, ande soste kodi sas: – „A pro-le-ta-rok if-ju gar-daja mi vagyunk" haj pala kodi savorazhene kodi cipisardam: „Rotfront!" Sar ashundine le nyamcuri kadal cipipe, sigos andre phandadine e felyastra, haj andre geline ando pengo kher.

Muro paketo ushoro sas, amerikanicko vuneto gono sas pe mande, so lungo sas, de jekh cerra kikidyilas muro phiko, haj kade lom man p odrom. Ando gono sas duj thule kapa, gada, haj jekh SS-komandoshosko puloveri, haj konzervuri: haj kavera. Pe mande sas jekh amerikanicka ketanaki zeleno kalca, haj jekh fitasle gumivoske papucha, haj le punreske fujeresko grizhipe, pe soste sas but brechinara. Pe muro shero interesno stadyi shutom, pe stadyako oprunipe sas jekh rombusesko diso sas, ande dulmutani vrama kadi stadyi jekh polsko oficeri rimosardas, sar phendine mange. Muro zubuno nas numero, haj trinkarfin, roboske gada sas, me kade gindom man, mishto avla ande kadale milajeski vrama. O drom phirdam phare vurdonesa, rasteske vurdonesa, phujatar: kana so zhangline te den amen le armiji. Sutam ame ande guruvengo vurdon, ande kothe mukli shkolako than, pe katedra, vaj avri pe phuv, pe char, mashkar le kherako parko. Inke keras ame po paji, chunosa khelipe, o paji majcini sas sar e Dunyera, pajesko anav sas Elba, haj phirdom pe jekh tan, so foro sas, de akanak feri anda barr sas, haj kale shushe zidura tordyile. Kadale zidurange, haj barrenge, podonge ashimaturake punre trajisardine, beshline, sutine le akanutne manusha, haj me zumadon te losshav, de kadal manusha jekh cerra nashadine muri lossh. Dromadom lole trenosa, chache tradinosa, ande soste chache manusha sas – de me kothe droomardom pe tradinosko opripe. Avri hulyilom, kaj pasha chexoski vorba aba but ungricko vorba ashundom, haj zhikaj azhukardam la ratyoko tradino ande gara, le manushnya, le phure, le mursh avile amende. Pushline amendar: anda koncentracioshosko lageri aviline, haj vi man pushline, chi maladyilom ando lageri nyamonca. Phendom lenge, hoj ando koncentracioshosko lageri naj anav le manushen. Atunchi zumadine avri phenen lengi musura, balengi farba, haj me zumadom te phenav lenge: kado nashtig kade te phenav, ke ando lagari le manusha zurales kaver musurasa si. Lokhes gelinetar mandar le manusha, de jekh inke kathe ashlas manca, les feri milajeske gada sas, voj kodi pushlas, pe soste assajlom jekh cerra, dikhlom me gazoski kamra? Phendom leske: – Atunchi akanak nashtig vorbisaras. – No, ova –

phendas, de chaches sas gazoske kamri, haj me phendom leske, ova, sas gazoske kamri, mashkar le kaver dyelo: sako kothar si, phendom leske, hoj ando savo lageri si o modo. Ando Auschwizto si kasavi kamra. Me na kothar avilom, me avilom anda Buchenwaldo. – Kothar? – pushlas voj, haj me pale phendom leske: – Anda Buchenwaldo. – Anda Buchenwaldo peske sheresa boldas pes, haj phendom leske: – Kothar. – Pe soste kodi phendas: – No, azhukaras feri zurale musurasa. Tu haj leski musura zurales zuralo sas, kasavo sar kon chi patyal, som e phendom ashundan pa gazoske kamri – haj me phendom leske: ova. Atunchi phendas voj, udyankasave dikhipesa tu inke tye jakhenca inke chi dikhlan gazoski kamra –, haj andre trubujas te pinzharav: na.

Pe soste phendas: – Vaj kade –, maj skurtoles sheresa mishkisardas, haj lokhes majdur gelas, dostajlos. Na pa but phendine: te nashen, andre si o tradino, haj rodom jekh lasho than pe le tradinosko kashtuno gradicho. Detehera kana ushtyilom, vojasa zhal o tradino. Majzebejime kodi dikhlom, hoj le thanengo anav ungrika si avri iskirime. Kodo paji, so sikadine mange, so muri jakh marel, e Dunyera, kadi phuv aba ungroj, Pakh cini vrama tela nasul sharajipe, andre resline jekh bara avri-phangerda glazhasla felyastrako kher: Kathe si Nyugati gara, phendine le manusha mange, haj vi kodi sas, pe lesete pinzhardom.

Avri angla o kher o kham zurales peklas. Baro sas o tato, e chingar, o praho, haj o zhipe-avipe. Le trenuri sa galbeni sas, pe lende shovengo numero sas: kade vi kado o dulmutano ashlas. Vi biknara sas kothe, interesnone pekimatonca, nyevipenca, haj but kaver dyelosa. Le manusha zurales shukar sas, haj sakonenge bari butyi sas, sa sigo zhanas, drukisardine jekhavres, jekh kathe, jekh kothe. Vi amende phendine, kothe trubuj te zhas kaj si zhutimasko tham, kothe amaro anav trubul tele te das, ke kothe las love, haj dokumenturi. Kado than – zhanglom avri kothe si kaj si o Keleti gara, haj sigo opre beshline pe jekh trenosa. Le vulyici nasul sas, le kher xuvasle sas, nas len felyastra, p odrom v atunchi pinzhardom, haj vi po placco, kaj avri hulyilam. O zhutimasko than kothe sas vorta jakhenca o mozivo, baro, zhungalo, sorro kher sas: leski avlina, lesko gango pherdo sas manushenca. Beshline, tordyile, cipisardine, ashundyile. Butzhene sas ande nasul gada, ande lagereske gada, ande armijake gada, ande ketanaski stadyi, cerrazhena ande roboske gada, sar vi me, de sas kasave manusha, kon ande parne gada sas, korrako dikhlo sas pe lende, shukares opre uradinos, lengo vast pala si, pa bare dyelura vorbisardine, kade, sar kana inke chi geline ando Auswitzo. Pe-kh than vorbisardine le manusha pa le lageresko trajo, kaver manusha pa le love vorbisardine, so ame las, inke kaver manusha lokheske rakhline le dyelongo naklipe, haj ande kadi sakon jekh hatyardas: trubul te azukaras, de but. Feri man kado dyelo zurales rucisardom, kade apol opre lom muro gono pe muro phiko, haj palpale gelom pe avlina, kothar avri gelom angla o baro vudar. Pale dikhlom o mozivo/kino, haj ande muro godyi avilas, hoj kathe si pe chachi rig po angluno kolco te mishto serosardom man – Nefelejcseski vulyica.

O kher ushores arahlom, kothe sas, kasavo sas sar le majbut vulyicako kher, galbeno, vaj surro, vaj nasul. Me kade dikhlom la vulyicake kher. Kaj o shudro vudar avri zhanglom, anda phuro anavesko dokumento, hoj vi o numero kasavoj, haj opre trubul te zhav ando dujto etazho. Lokhes gelom opre pe sungasle gradichura, anda soskireski felyastra avri dikhlom pe gango, haj pel brigasli uzhi avlina, pe la avlinako mashkar sas jekh cino kasht, prahasle patrenca. Vorta jakhenca ande phandade shereski gazhi avilas avri prahasle kirpasa, anda kaver than radiovoska muzikako glaso mardas muro kan, haj varikaj jekh shavoro rutas, de zurales. Kana avri puterdyilas angla mande jekh vudar, zurales chudisajlom, kana dikhlom hoj kadal jakha kasavej sar sas Citrom Bandi-jeske, de kadi jekh zhulyi sas, inke terni, kale balengi rakli sas, jekh cerra thulyi sas. Pala ushtyilas, haj te na phandavel o vudar, sigo pushlom latar: – Citrom Bandi khere si? Kodi phendas: – Naj. Pushlom latar, feri akanak naj khere, pe soste voj kodi phendas, jekh cerra mishkirisardos lako shero, vi lake jakha phandade sas: – Chi kana –, haj kana avri puterdas peske jakha, atunchi lom sama, hoj e rakli rovel. Jekh cerra lako muj izdrajlas, haj kade kodi gindisardom man, mishto avlas te zhav kathar de anda angluni soba jekh shuki gazhi ande kale gada avilas vari, pe lako shero dikhlo sas, haj atunchi vi la phendom: – Citrom Bandes rodav –, haj voj phendas: – Naj khere. Voj kodi phendas: – Av palpale ande kaver vrama. Hajkam pala unyi dyes –, sama lom, hoj e majterni zhulyi pe rigate boldas pesko shero, lako vast shutas kaj lako muj, kade, sarte palpale kamlasas te inkrel ande peste lake vorbi. Pala kodi inke phendom la phura manushnyake: –Kethane samas phendom majdur: – Ando Zeitzo –, haj voj zurales pushlas: – Haj sostar na kethane aviline khere? Phendom kodi: – Man ande kaver than ingerdine. Vi kodi kamel te zhanel: – Si inke ungrura avri? – haj kodi phendom: – Ova, inke butzhene. Losshasa phendas la terna zhulyake: – Dikhes! – mange kodi phendas: – Phenav sagda, hoj akanak avena khere. De muro rakli chi kamel te patyal haj aba-aba kodi phendom, de apol v atunchi chi phendom khanchi, ke e rakli si e majgodyaver, voj pinzharel le Citrom Bandes. E phuri gazhi akhardas man: av andre phendas, de me kodi phendom lake, trubuj man te zhav khere. Aba azhukaren tut tyo dad haj tyi dej – phendas, haj kodi phendom: Ova. No atunchi phendas skurtoles sidyares tut khere, muk te losshan tuke –, haj me gelomtar kothar.

Kothe reslom kaj sas e gara, haj dukhajlas muro punro, haj akanak avilas o trenosa, soskires pinzhardo numero sas, opre beshlom. Shuko phuro manushnyi zhalas majintya, ande interesni dulmutane gada. Na pa but avilas jekh manush, ande stadyi, ande uniformisho, haj manglas muro bileto. Phendom leske: naj. Kodi phendas, te kinav. Phendom: pa strajini phuv avilom, naj ma love. Atunchi dikhlas muro zubuno, man, haj la pura gazha, pala kodi avri phendas, hoj le dromipes si kris, haj le krisa ne voj, tena oprune manusha andine. Te chi kines bileto, tele trubuj te zhas anda trenosa. Phendom leske: de zurales dukhal muro punro, haj sama lom, hoj e phuri manushnyi boldas pes mandar, feri dikhlas avri anda trenosa, sarte lake phendomas variso. De pe le vurdonesko puterdo vudar aba dural bare chingarasa, thulo, kalo, pajasle sheresko manush avilas avri. Puterdo gad, parne gada sas pe leste, pe pesko phiko sas jekh kali kutija, ande pesko vast jekh tashka, so pherdo sas iskirimatonca. Soski butyi kadi, cipisardas, haj: Te des jekh bileto! Love das le konduktoreske. Zumadom te dav najisaripe leske, de voj chi muklas, tena xojarnyikos krujal dikhlas: – Te lazhan pen – phendas, de o konduktori aba ando vurdon phirdas, haj e phuri gazhi avri dikhlas pe felyastra.

– folytatjuk –

ROMASTER – Esélyprogram a Jövő Roma Vezetőiért

Roma származású középiskolai hallgatók továbbtanulását támogató tehetséggondozó, vállalati mentoring és ösztöníj programban való részvételre roma diákok és iskoláik számára A HBLF-ROMASTER Alapítvány a 2011/2012-es tanév II. félévétől kezdődően ismét pályázatot hirdet hátrányos helyzetű, magukat cigánynak valló középiskolai tanulók részére iskolájuk bevonásával.

A programba kizárólag olyan diákok jelentkezését várjuk, akik jelenleg érettségit adó középiskolában tanulnak és a középiskola befejezése után nappali tagozaton gazdasági vagy műszaki szakokon terveznek tovább tanulni és diplomát szerezni. Azon középiskolás diákok jelentkezését várjuk, akik a 2012/2013-es tanévben vagy azt követően fognak leérettségizni és fejezik be középiskolai tanulmányaikat. (Azon diákok, akik 2012-ben érettségiznek és fejezik be középiskolai tanulmányaikat nem jogosultak pályázni!)

Kiemelten várjuk olyan diákok jelentkezését, akik közgazdasági, pénzügy- és számvitel, informatika, villamosmérnök, gépészmérnök, vegyészmérnök, biomérnök, vagy más mérnöki szakon szeretnének továbbtanulni a felsőoktatásban. Ezen orientációk a legkeresettebbek a támogató vállalatok részéről. (Az általunk elfogadott továbbtanulási orientációról / felsőoktatási képzésekről a honlapunkról letölthető „ROMASTER – Gyakori kérdések és válaszok" dokumentumban található bővebb információ.)

A ROMASTER PROGRAM célja:

A HBLF a 2007/2008-as tanévben hátrányos szociális helyzetben lévő középiskolás roma diákok tanulmányait támogató rendszert hozott létre. A ROMASTER program célja, hogy elősegítse a roma értelmiségi réteg fejlődését, támogassa olyan diákok továbbtanulását, életkörülményeinek javítását, akik erősen rászorultak és tanulmányi teljesítményük alapján jó eséllyel fognak továbbtanulni.

A program keretében kiválasztott, motivált fiatalt a diploma megszerzéséig támogatjuk, célunk egy vele való erős kötődés kialakítása, a munkahelyi környezetbe történő egyenlő esélyű beilleszkedés lehetőségének megteremtése. A támogatott diákoktól elvárjuk, hogy a tanulmányaik során is vállalják származásukat és mutassanak példát társaiknak. A támogató mindig egy olyan cég, amely a támogatás folyósításán túlmenően folyamatos kapcsolattartással segíti a támogatott tanulmányait, bevonja a cég életébe, megismerteti vele a gyakorlati munka világát.

A támogatási rendszerben jelenleg résztvevő vállalatok és magánszemélyek: IBM Magyarországi Kft., Citibank Magyarország, Cser Kiadó Kft., Ernst & Young, GlaxoSmithKline Kft., HP Magyarország, Holcim Hungária Zrt., IBM Data Storage Systems Kft., KPMG, Magyar Telekom Nyrt., MOL Nyrt., MorganStanley, MrSale Öltönyüzlet, National Instruments, OD Partner, OTP Alapkezelő Zrt., Pfizer Gyógyszerkereskedelmi Kft., Randstad Hungary; Raiffeisen Bank Zrt., SAP Hungary, Shell Hungary Zrt., Telenor Magyarország, Vodafone Magyarország és Uwe Köhler.

A program által támogatott diákok listája megtalálható a www.romaster.hu/Támogatott diákok oldalon. Itt a programban lévő diákok vallanak arról, hogy miben segítette őket a részvétel a ROMASTER programban.

A ROMASTER programba bekerült fiataloknak rendszeresen szervezünk közös programokat is (céglátogatás, tavaszi és nyári tábor), hogy egymással is megismerkedhessenek, tapasztalatokat cserélhessenek.

A tanulmányi támogatás mértéke:

A tanulmányi támogatás mértéke a 2011/2012-es tanévben havonta 20.000 Ft (évi 12 alkalommal, a tanulmányok teljes időtartamára, azaz előreláthatóan 5–7 évre).

A támogatás kifizetése:

A tanulmányi támogatást a középiskolai szakaszban a HBLF-ROMASTER Alapítvány az iskolán keresztül folyósítja a diáknak. A felsőoktatási szakaszban már a diák saját számlájára érkezik a támogatási összeg negyedévente.

A támogatás az alábbi költségek megtérítésére használható fel:

- Tanrenden kívüli nyelv, ill. a továbbtanuláshoz kapcsolódó oktatás 50% (E tétel 100%-a bizonylatköteles);
- Oktatási anyagok, eszközök 15% (E tétel 100%-a bizonylatköteles);
- Utazási támogatás 10% (E tétel 100%-a bizonylatköteles);
- Ösztöndíjas szabad rendelkezésére 25% (E tétel 50%-a is bizonylatköteles).

A támogatás elnyerésének feltételei:

- Kitöltött pályázati adatlap mely tartalmazza a kézzel írott motivációs levelet a diáktól, amelyben továbbtanulási céljairól, értékeiről, családi körülményeiről és érdeklődési köreiről ír;
- Továbbtanulási szándék nappali tagozaton, gazdasági vagy műszaki felsőoktatási intézménybe (Az általunk elfogadott továbbtanulási orientációról / felsőoktatási képzésekről a honlapunkról letölthető „ROMASTER – Gyakori kérdések és válaszok" dokumentumban található bővebb információ.);
- Jó tanulmányi eredmények: a diák év végi bizonyítványainak másolata (az összes eddigi középiskolai évből. I. évfolyamos jelentkező esetén az általános iskola 8. évfolyamos bizonyítványt kérjük beküldeni. Kizárólag olyan tanulók jelentkezését várjuk, akik a 2010/2011-es tanév végén 3,5 vagy a feletti átlagot értek el!);
- Határozott érdeklődés idegen nyelvek és kultúrák iránt;
- Nevelői ajánlás a „Diákjellemzés adatlapon", mely a következőket tartalmazza: háttér információ a családról és körülményeiről, beleértve a testvérek /együtt élők számát; információ a diák már meglévő nyelvtudásáról, és/vagy nyelvek iránti érdeklődéséről; tanulmányi eredményekről (főbb tantárgyak átlag osztályzatainak megemlítése, tanórai aktivitás, erősségek és

gyengeségek); esetleges egyéb aktivitásról, érdeklődési körről (hobbi, sport, iskolán kívüli elfoglaltság); továbbtanulási orientációról.

A kiválasztás folyamata:

A tanulmányi támogatást pályázat útján lehet elnyerni. A pályázatot a HBLF-ROMASTER Alapítvány titkársághoz, mint a támogatás lebonyolításának szervezőjéhez, a jelenlegi oktatási intézmény jóváhagyásával lehet 2011. december 16-ig benyújtani. A pályázatokat a HBLF-ROMASTER Alapítvány támogatói bizottsága bírálja el. A döntésről a diák legkésőbb a december 30-át követő három hétben kap értesítést. Azon diákok, akiknek a pályázata megfelelt a kritériumoknak bekerülnek a HBLF-ROMASTER Alapítvány adatbázisába. Ez azonban még nem jelenti a támogatás azonnali elnyerését! A diákok támogatásra való kiválasztása folyamatos, a programhoz csatlakozó támogató vállalatok számának függvényében. Ezúton szeretnénk felhívni a diákok figyelmét arra, hogy elképzelhető, hogy csak a 2012/2013-es tanévtől, vagy azt követően kerülnek be a támogatási programba! (A kiválasztás folyamatáról, a honlapunkról letölthető „ROMASTER – Gyakori kérdések és válaszok" dokumentumban található bővebb információ.)

A pályázatnak tartalmaznia kell:

1. a kitöltött pályázati adatlapot a motivációs levéllel a roma diáktól;
2. nevelői ajánlást a diákjellemzés adatlap kitöltésével;
3. a középiskolai év végi bizonyítványok másolatát (I. évfolyamos tanuló esetében az általános iskola 8. évfolyamos bizonyítvány másolatot.).

A szükséges formanyomtatványok,
a pályázattal kapcsolatos további információk
a HBLFROMASTER Alapítványtól szerezhetők be,
valamint letölthetők a
www.romaster.hu és a www.hblf.hu weboldalról.

A pályázatok benyújtási határideje: 2011. december 16.

A pályázatokat a HBLF-ROMASTER Alapítvány címére kérjük beküldeni:

HBLF-ROMASTER Alapítvány,
1139 Budapest Váci út 99.
Kérjük, hogy a borítékra írják rá:
„ROMASTER – Esélyprogram a Jövő Roma Vezetőiért"
A pályázatokat természetesen bizalmasan kezeljük!
A pályázatok értékelésének határideje: 2012. február 3.
Diákok levélben való kiértesítése 2012. február 24-ig!
Programba való bekerülés időpontja: 2011/2012-es tanév
II. félévétől folyamatosan!

HBLF
HUNGARIAN BUSINESS LEADERS FORUM

PÁLYÁZATI KIÍRÁS
JUBILEUMI „HBLF MÉDIA A TÁRSADALOMÉRT – 2011"

A Hungarian Business Leaders Forum (HBLF) immár tizedik alkalommal hirdeti meg pályázatát, melynek célja: elismerni a társadalmi összefogás és felelősségvállalás példaértékű bemutatását.

A pályázatra nevezhetnek újságírók, riporterek, szerkesztők, illetve az őket jelölő magánszemélyek, vagy szervezetek is, a pályázat nyertese azonban csak a mű szerzője, készítője lehet. A nevezés mellékleteként 1 darab pályaművet lehet benyújtani.

A **pályamű olyan riport, interjú, műsor, vagy műsorrészlet** lehet, mely 2010. november 1. és 2011. október 31. között valamely sajtótermékben vagy egyéb médiumban magyar nyelven jelent meg, és **a társadalom, a kisebb közösségek szellemi és gazdasági fejlődését elősegítő, a különböző szektorok, csoportok, szervezetek és magánszemélyek összefogásával sikeresen megvalósult kezdeményezéseket népszerűsít.**

A pályázatot legkésőbb 2011. december 9-én 12.00 óráig a HBLF postacímére (1139 Budapest, Váci út 99. IV. épület fsz.) vagy a hblf@hblf.hu email-címre kell eljuttatni. **Kérjük a pályaművekhez kitöltve csatolni az adatlapot!**

A pályaművet értékelhető formában – újságcikkek esetében 5 darab A/4-es méretű fénymásolatként (nem eredeti újságpéldány és nem A/3-as másolat), audiovizuális anyagok esetében legfeljebb 30 perc terjedelemben, CD-n, vagy DVD-n, lehetőleg 5 példányban – kell benyújtani. A pályaművek nem tudósíthatnak a HBLF által szervezett rendezvényekről, illetve nem szerepelhet bennük a HBLF neve.

A „Média a társadalomért" pályázat nyertesei díjban* részesülnek:
1. díj: 200.000 Ft , 2. díj: 150.000 Ft, 3. díj: 100.000 Ft.

A díjakat a független és nagy szakmai múlttal rendelkező bíráló bizottság ítéli oda. A bizottság tagjai: Betlen János (MTV), Érdi Sándor (Szegedi Tudomány Egyetem), Faragó András (Jövő Záloga TISZK), Simon András (MNB) és Vrannai Katalin (IFUA Nonprofit Partner)

A pályázattal kapcsolatban további felvilágosítás
a HBLF irodájában
(T: +36-1-330-9985, e-mail: hblf@hblf.hu) kapható.

A díjak átadására január hónapban, ünnepélyes keretek között kerül sor.

A Média a Társadalomért Díj helyezett pályaművei – amennyiben ehhez szerzőjük hozzájárul – lehetőséget kapnak másodközlésre a Sanoma Media Budapest Zrt. valamely sajtótermékében.

Az elmúlt évek díjazottjainak pályaművei megtekinthetők az interneten, a következő címen:
http://www.hblf.org/hungarian/winners-list.html

** a díjak adóköteles jövedelemnek minősülnek*

OLVASSUNK MAGUNKRÓL!

Kedves Olvasóink!

Ezúton is szeretnénk megköszönni érdeklődésüket lapunk iránt. Örömmel tapasztaljuk, hogy olvasókörünk folyamatosan bővül, s lapunkat egyre többen olvassák honlapunkon (www.ldromalap.hu) keresztül is.

A nagy érdeklődésre való tekintettel új kezdeményezést indítunk ***Olvassunk magunkról!*** címmel.

- Szeretné megismertetni települése hagyományait másokkal is?
- Ismer szakmai és regionális összefogást, a szervezetek közötti együttműködés kialakítását szolgáló modellértékű programokat?
- Kulturális programon vett részt és jól érezte magát?
- Példaképként tekint valakire, aki életpályájával mások számára is minta lehet?

Fesztivál, falunap, képzési program, szakmai együttműködés?

Írjon róla, hogy mások is megtudják!

Várjuk olvasóink írásait a településükön, a megyéjükben, a régióban történő eseményekről!

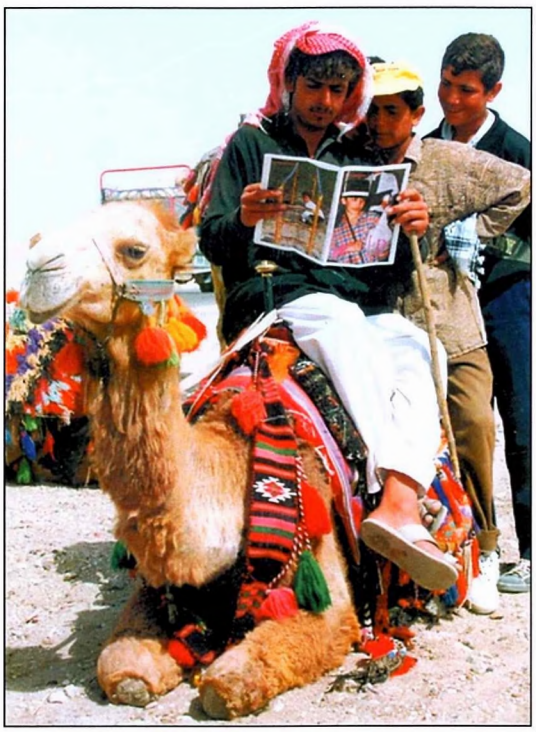

Leveleiket, fényképeiket várjuk szerkesztőségünk címére:
5000 Szolnok, Aranka u. 3.

A Szerkesztőség

MEGRENDELŐ

Megrendelem az LD című roma lapot

. . . . . példányban, az alábbi címre:

Megrendelő neve: . . . . . .

Címe: . . . . . .

. . . . . .

Előfizetési díj
egy évre: 3600,- Ft,
fél évre: 1800,- Ft,
negyedévre: 900,- Ft

A megrendelőlapot és az előfizetési díjat a szerkesztőség címére kérjük eljuttatni:

LD „LUNGO DROM"

5000 Szolnok, Aranka u. 3.
Telefon:
(06) 56/420-110

Előfizethető rózsaszínű postai utalványon.

MEGHÍVÓ

Az „Oktatási és Továbbképzési Központ" Alapítvány

„Fejlesztünk, hogy fejlődhessünk"

című

TÁMOP-5.5.1/A-10/1-2010-0026

azonosítószámú projektjéhez kapcsolódóan

2011. december 13-án konferenciát,

2011. december 19-én

sajtótájékoztatóval egybekötött

záró rendezvényt tart.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

További információ:

Információs Központ: 06 (56) 420-110